Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтра[льнага Выканаўчага] Камітэту Саветаў БССР.

10 год выданьня

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478, Рэдактара—№ 769.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 184 (2673) Серада, 14-га жніўня 1929 г.

154 … „Савецкая Беларусь“ ОДЕССА … Госуд. публичн. биб-ка … студэ. сьнеж.

СЬЦЯНА ПРАБІТА.

Кітайская сьцяна, якой польскі фашызм стараўся адмежаваць сваіх рабочых ад братняй сувязі з працоўнымі СССР—прабіта. Дэлегацыя, абраная працоўнымі Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны на масавых сходах, прабралася праз усе загароды ў вольную краіну—бацькаўшчыну працоўных усяго сьвету СССР.

Ідэя пасылкі дэлегацыі ўзьнікла ў гушчы рабочай клясы і працоўнага сялянства Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны ў той час, калі фашысцкі ўрад ня даў дазволу дэлегацыі працоўных палякаў СССР на ўезд у Польшчу, на так званы зьезд зарубежных палякаў. Тады рабочыя заявілі свой рашучы пратэст супроць фашысцкіх махінацый падрыхтоўкі нападу на СССР і дзеля доказу сваёй салідарнасьці з пралетарыятам і працоўным сялянствам СССР распачалі кампанію выбараў дэлегатаў дзеля паездкі ў СССР.

Ня гледзячы на суровы тэрор, які ўжываў фашысцкі ўрад да тых, каго выбіралі дэлегатам, ня гледзячы на тое, што сходы лічыліся антыдзяржаўнымі, рабочыя пад кіраўніцтвам сваёй камуністычнай партыі наладзілі некалькі сот масавых адчыненых сходаў і абралі сто дэлегатаў. Аднак ня ўсе дэлегаты змаглі прыехаць у СССР. Частку дэлегатаў фашысцкі ўрад пасадзіў у астрогі. Прыехала толькі 26 чалавек, большасьць з іх беспартыйныя рабочыя з шматгадовым стажам вытворчай і грамадзкай працы.

Прыезд дэлегацыі, пасланай працоўнымі Польшчы ў СССР мае вельмі важнае значэньне. Фашысцкая Польшча,—аванпост сусьветнага імпэрыялізму—шалёна узбройваецца. Уся польская гаспадарка прыстасоўваецца да вайны. Рост ваеннай прамысловасьці, мілітарызацыі чыгункі ўсяго грамадзкага жыцьця сьведчыць аб тым, што фашысцкі ўрад рыхтуецца да нападу на СССР.

Пры такіх варунках прыезд дэлегацыі ад імя мільёнаў працоўных і прыгнечаных Польшчы і іх заява аб тым, што ў выпадку нападу польскага фашызму на СССР польскія рабочыя і працоўнае сялянства, як адзін чалавек, паўстануць на абарону СССР, набывае вельмі вялікае значэньне. Калі нам дадуць вінтоўкі—так заявілі рабочыя на сходах,—дык мы накіруем іх на свайго клясавага ворага— на фашысцкую дыктатуру.

Перадайце працоўным СССР, што бацькаўшчыну працоўных усяго сьвету — СССР — будзем абараняць да апошняй кроплі крыві,—такі наказ давалі міліёны выбаршчыкаў працоўных Польшчы Заходняй Беларусі і Зах. Украіны.

Словы рабочых не разыходзяцца са справаю. Аб гэтым сьведчаць апошнія падзеі гэраічнай барацьбы польскага пралетарыяту, барыкады ў Пабіянцах, бойкі на вуліцах Варшавы, Лодзі, Вільні і іншых гарадоў, сялянская самаабарона ад зборшчыкаў падаткаў у Заходняй Беларусі, бойкі сельска-гаспадарчага пралетарыяту з паліцыяй на Заходняй Украіне. Кожнае выступленьне супроць „сваіх“ „родных“ эксплёататараў, кожная заява рабочых аб іх гатоўнасьці выступіць на абарону СССР, аб сьвядомасьці сваёй клясавай мэты зьяўляюцца парукаю ў тым, што штык будзе накіраван у сапраўднага клясавага ворага—у фашызм.

Масавыя задачы пасеўнай кампаніі.

Падрыхтоўка да васеньняй пасеўнай кампаніі праходзіць у бягучым годзе ва ўмовах рэвалюцыйных абставін выключных па размаху і глыбіні і адзначае, што ў выніку яскрава правадзімага курсу індустрыялізацыі краіны наступае тое паскораньне тэмпу руху, якое было геніяльна прадугадана Леніным. Так нядаўна складзеныя наметкі пяцігадовага пляну разьвіцьця сельскай гаспадаркі ў шэрагу выпадкаў зьяўляюцца недастатковымі для сучаснага руху. Але на ўсім руху ляжыць выразная пячатка клясавай барацьбы. Усякае колькі-небудзь сур'ёзнае мерапрыёмства, паказанае сацыялістычнай рэканструкцыяй сельскай гаспадаркі, сустракае адважнае супраціўленьне кулацкіх элемэнтаў. Змагаючыся з кулаком бядняцкія і серадняцкія масы становяцца на шлях рэвалюцыйнай перабудовы сваёй дробнай адсталай гаспадаркі, але кожны крок па гэтым шляху нямінуча выклікае далейшую барацьбу, абвастрэньне барацьбы.

У падрыхтоўцы азімай кампаніі неабходна самым дакладным чынам улічыць поўнасьцю ўсе гаспадарчыя клясавыя ўмовы, характарызуючыя сучасны этап разьвіцьця савецкай вёскі. Мерапрыёмствы падрыхтоўкі да васеньняга севу, пры правільным іх правядзеньні, павінны даць у выніку ўмацаваньне саюзу рабочай клясы з серадняком, умацаваньне бядняцка-серадняцкага блёку супроць кулака. Абапіраючыся на зацікаўленасьць серадняка ў правадзімых мерапрыёмствах, абапіраючыся на стымулюючы ўплыў нашай палітыкі цэн і ільгот па падатку мы мавінны дамагчыся ў ходзе кампаніі ўзмацненьня тэмпу ўцягваньня серадняцкіх мас у сацыялістычнае будаўніцтва.

У той-жа час неабходна сачыць за тым, каб мерапрыёмствы, накіраваныя супроць кулака, не забівалі серадняцкую масу вёскі, каб у палітыцы ў адносінах да серадняка не паўтараліся выпадкі перагібаў, якія наглядаліся ў мінулых кампаніях. Пры правядзеньні ўсіх зазначаных мерапрыёмстваў, асабліва па аказаньні дапамогі беднаце, неабходна самым бязьлітасным чынам змагацца кулацкім супраціўленьнем ліквідаваць у самы кароткі тэрмін выпадкі бюракратызму.

Падрыхтоўка да васеньняга севу толькі ў тым выпадку пойдзе пасьпешна, калі мы ў час ударым па недахопах, дапаможам нізавым арганізацыям у ходзе працы выпраўляць недахопы, выпраўляць клясавую лінію. Тут асабліва важна выразнае партыйнае кіраўніцтва. Мясцовыя партыйныя арганізацыі павінны бязупынна сачыць за разгортваньнем кампаніі, заснаваць шчыльную сувязь з савецкімі органамі каапэрацыі і іншымі грамадзкімі арганізацыямі вёскі.

У азімай пасеўнай кампаніі, якая зьяўляецца важнейшым вытворчым момантам жыцьця вёскі неабходна мабілізацыя грамадзкіх сіл навакол партыйнага кіраўніцтва. Прафсаюзы і арганізацыі вясковай беднаты павінны быць асноўнай апорай партыйных арганізацый пры правядзеньні мерапрыёмстваў клясавага значэньня. Трэба цьвёрда запамятаць, усьвядоміць што выкананьня пляну і нават перавышэньня пляну--далейшага пашырэньня пасеўных плошчаў, уздыму ўраджайнасьці мы дарожамся толькі ў тым выпадку, калі зможам правільна злучаць на практыцы вытворчыя задачы з клясавай палітыкай.

„Правда“.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ ТАСС.

У зьвязку з няспыняючыміся чуткамі, якія распаўсюджваюцца з афіцыйных кітайскіх крыніц аб перамовах, якія нібы адбываюцца паміж былым даверaным у справах Кітаю ў СССР Чжу-Шао-Яна і прадстаўніком СССР, ТАСС упаўнаважан паведаміць наступнае: 7-га жніўня Чжу-Шао-Ян прыбыўшы на станцыю Манчжурыя зьвяр[illegible]

[illegible]

ДЭЛЕГАЦЫЯ ПРАЦОЎНЫХ ПОЛЬШЧЫ Ў ПАДАРОЖЖЫ ПА СССР.

МАСКВА, 12-8. [illegible]

Праграма Чан-Кай-Шы „выконваецца“.

ДЗІКІЯ КАТАВАНЬНІ І ЗЬДЗЕКІ НАД САВЕЦКІМІ ГРАМАДЗЯНАМІ. БЕЛАГВАРДЗЕЙСКІЯ БАНДЫ ЎЧЫНЯЮЦЬ ПАГРОМЫ. ПРАВАКАЦЫЙНЫЯ ЎЧЫНКІ НАНКІНСКАГА ЎРАДУ.

Азьвярэлыя каты распраўляюцца.

ТОКІЁ, 12-8. [illegible]

Скарга „мамашы“.

ТОКІЁ, 10-8. [illegible]

Белагвардзейскія банды арганізуюцца.

ШАНХАЙ, 12-8. [illegible] Хайлар 3 дадатковых батальёны хэйлунцзянскага войска і некалькі самалётаў і бронепоездаў. Водгук слоў агенцтва, „таемныя падрыхтаваньні расейскіх белагвардзейцаў для нападу на [illegible] улады вельмі цяжкай, таму што ўсякі напад белых на савецкае войска нямінуча будзе мець адпаведныя вынікі для кітайскага войска».

Арышт 80.

ТОКІЁ, 12-8. З Харбіну паведамляюць: Апошнія дні на станцыі Манчжурыя арыштавана больш 80 савецкіх грамадзян за самазвальненьне з працы на УК чыгункі. Манчжурская ўлада разглядае самазвальненьне, як спробу забастоўкі.

Разьбіўся цягнік

ТОКІЁ, 10-8. Харбінскі карэспандэнт «Дэмпо Цусін» паведамляе, што 9 жніўня поезд № 51 зышоў з рэек блізка Харбіна. Разьбіта 28 вагонаў і паранена 7 кандуктараў. У Харбіне па ранейшаму атмасфэра тэрору.

Водгук вестак „Ніці-Ніці“ за апошнія два дні з чыгункі звольнена каля тысячы савецкіх служачых. На станцыі Манчжурыя сабралася шмат савецкіх грамадзян, якія знаходзяцца пад вартаю салдат і пазбаўлены магчымасьці вярнуцца на бацькаўшчыну.

ДВ банк ліквідуе ўсе справы.

ТОКІЁ, 12-8. Водгук паведамленьня з Харбіна старшыня праўленьня ДВ банку заявіў аб зачыненьні ўсіх аддзяленьняў банку ў Кітаі. Цэнтральная кантора Дальбанку ў Харбіне зачыніцца пасьля сходу акцыянэраў у бліжэйшыя дні.

Пакідаюць працу.

ТОКІЁ, 10-8. З Харбіну паведамляюць, што паліцыя абкружыла ўвечары рабочы квартал каля мэханічных майстэрняў і арыштавала звыш 100 савецкіх грамадзян. Па вуліцах ходзяць узмоцненыя патрулі. Пры паліцыі арганізаваны спэцыяльныя атрады на матацыклетах і аўтамабілях. 8-га і 9-га жніўня спынілі работу звыш 3-х тысяч служачых УК чыгункі савецкіх грамадзян. На многіх станцыях і прадпрыёмствах чыгункі савецкія служачыя спынілі работу ў поўным складзе і надалі ў адстаўку.

Адміністрацыя УК чыгункі аддала загад ня прымаць заяў аб адстаўцы, але гэта не памагло. 9-га жніўня блізка станцыі Стары Харбін зышоў з рэек таварны поезд. У Дайлары ідуць вялікія ваенныя падрыхтоўкі. У ваколіцах гораду шмат войска рыюць акопы і будуюць умацаваньні. Са складаў УК чыгункі забіраецца шмат матар'ялаў.

Ваенная „магутнасьць“.

ТОКІЁ, 12-8. Як паведамляюць з Харбіну, у мясцовым афіцыёзе Гун-Бао зьмешчана паведамленьне аб тым, што кітайскае камандаваньне, з мэтаю прадэманстраваць сваю ваенную «магутнасьць», адаслала на станцыю Манчжурыю 10 самалётаў.

Беспрацоўе—праступак

ТОКІЁ, 10-8. У сьвязку з масавымі самазвальненьнямі савецкіх грамадзян зроблен загад аб узмоцненай ахове чыгункі, арганізаваны штаб аховы Харбіна, які абвясьціў, што ўсе няпэўныя элемэнты будуць арыштаваны і сурова пакараны. Няпэўным элемэнтам будуць лічыцца ўсе асобы, якія ня знойдуць сабе якіх-небудзь занятку.

Пад гэтую катэгорыю як відаць падводзяцца беспрацоўныя самавольна пакінуўшыя працу, якіх ёсьць некалькі тысяч. Харбінскія газэты, з мэтаю супакоіць насельніцтва, зноў распаўсюджваюць чуткі, што Серабракоў прыбыў на станцыю [illegible] для перамоў.

АБЛАВА НА КВАТЭРЫ РАБОЧЫХ.

ТОКІЁ, 12-8. Агенцтва Сін-Бун-Рэнго паведамляе, што кітайская ўлада, пры садзейнічаньні расейскіх белагвардзейцаў, зрабіла некалькі аблаў на штабкватэры „падазроных“, прычым «выкрылі камуністычныя змовы і такім чынам папярэдзілі ўсеагульную забастоўку на чыгунцы»

ДАГАВАРЫЦЦА НЯ МОГУЦЬ.

Супярэчнасьці паміж імпэрыялістамі абвастраюцца.

Нямеччына супроць ангельскіх прапаноў.

ГААГА, 12-8. На сёньняшнім пасяджэньні фінансавай камісіі працягваліся дэбаты аб пастаўках натураю. Нямецкі дэлегат зазначыў, што пытаньне аб пастаўках натураю закранае справядлівыя інтарэсы Нямеччыны.

Адказваючы на скаргі ангельскага дэлегата, які на папярэднім пасяджэньні камісіі зазначаў на цяжкае становішча ангельскага экспарту, нямецкі дэлегат у сваю чаргу спасылаўся на надзвычайна цяжкае эканамічнае становішча Нямеччыны. Па яго словах доля Нямеччыны ў сусьветным экспарце, складаўшая ў 1913 годзе 12,7 пр. зьнізілася ў 1928 годзе да 9,13 проц. Разьмеры нямецкага экспарту ў 1928 годзе былі на 20 проц. ніжэй даваенных. Таксама скараціўся ў прыватнасьці экспарт вугалю з Нямеччыны, прычым Нямеччына ня мае магчымасьці, так як Англія, пакрываць зьніжэньне плацежнага балянсу. Далей ён зазначаў, што ў пачатку гэтага году ў Нямеччыне налічвалася амаль 3 мільёны беспрацоўных.

Даўшы далей гістарычны вобраз разьвіцьця паставак натураю, нямецкі дэлегат падкрэсьліў, што ў Вэрсальскім мірным дагаворы пастаўкі натураю былі прадугледжаны выключна ў інтарэсах транкрэдытораў. Нямеччына выказвае гатоўнасьць, у межах магчымасьці, пайсьці насустрэч пажаданьням Англіі. Па-першае, Нямеччына гатова пераглядзець правілы, якімі ў сучасны момант рэгулюецца тэхнічнае выкананьне паставак натураю і вызначаецца іх кантынгент.

Па-другое, Нямеччына згаджаецца з ангельскім пунктам погляду па пытаньні аб вывазе назад паставак натураю з краін, якія іх атрымліваюць.

Па-трэцяе, Нямеччына выказвае гатоўнасьць абмеркаваць у камісіі нанова ўсе артыкулы пляну Дауэса, якія прадугледжваюць магчымасьць пашырэньня паставак натураю і павялічэньня тэрміну паставак натураю ў тых выпадках, калі набывае моц так званы пункт—трансфэр (г. зн. у тых выпадках, калі для ўхіленьня ад фінансавага крызісу ў Нямеччыне прыпыняюцца плацяжы ў валюце).

Па-чацьвертае, у пытаньні аб экспарце вугалю Нямеччына гатова распачаць перамовы аб устанаўленьні мінімальных цэн, што прадугледжана ўжо ў Вэрсальскім дагаворы.

Італьянскі дэлегат таксама выступіў супроць ангельскіх патрабаваньняў асабліва ў пытаньні аб нямецкіх пастаўках вугалю. Ён заявіў, што ўвоз ангельскага вугалю ў Італію скараціўся ня толькі з прычыны таго, што Італія пачала атрымліваць рэпарацыйны вугаль з Нямеччыны, але таксама з повадў канкурэнцыі іншых краін, напрыклад Польшчы. З другога боку ён падкрэсьліваў, што вываз вугалю палягчае Нямеччыне выкананьне яе абавязацельстваў.

Сьледам за тым было абвешчана аб наступным шырокім дакладзе Лушэра (Францыя) па пытаньні аб пастаўках натураю. На гэтым пасяджэньне скончылася. Наступнае пасяджэньне камісіі назначана на сераду. За гэты час будуць зроблены спробы дабіцца згоды шляхам прыватных перамоў.

НЯМЕЧЧЫНА НЯ ХОЧА ЎСТУПІЦЬ.

ГААГА, 12-8. На пасяджэньні палітычнае камісіі зноў выявіліся нямецкія супярэчнасьці. Штрэзэман заявіў, што Нямеччына ня можа прыняць пляну Юнга без папярэдніх гарантый эвакуацыі Рэйнскае вобласьці.

У адказ на гэта Брыян пачаў зазначаць на розныя тэхнічныя і вайсковыя цяжкасьці, якія вельмі моцна перашкаджаюць ажыцьцявіць эвакуацыю ўзімку і патрабуе доўгай падрыхтоўкі да эвакуацыі.

Штрэзэман адказаў, што ў такім выпадку ён будзе патрабаваць эвакуацыі Рэйнскае вобласьці яшчэ да пачатку зімы. Такім чынам, ніякіх канкрэтных вынікаў палітычная камісія пакуль не дасягнула. Прыватныя перамовы паміж Брыянам і Гендэрсэнам па пытаньні аб кантролі над Рэйнскаю вобласьцю таксама не далі пакуль ніякіх вынікаў.

Гендэрсон паранейшаму настайвае на тым, што кантрольная камісія павінна быць падначалена Лізе Нацый, а Брыян патрабуе яе поўнай незалежнасьці.

БАРАЦЬБА ЗА ЗОЛАТА.

ГААГА, 12-8. На рэпарацыйнай канфэрэнцыі адначасова з палітычнай барацьбой адбываецца таксама лютая барацьба на грашовым рынку, якая набыла вострыя формы, калі быў высунут плян заснаваньня банку міжнародных разрахункаў. Імпэрыялістычныя дзяржавы імкнуцца ўзмацніць свае пазіцыі пры будучых перамовах. Асноўны сродак барацьбы — павялічэньне сваіх залатых запасаў за кошт залатых запасаў ворагаў.

У гэтай барацьбе Англія церпіць няўдачу. Францыя і Паўночна-Амэрыканскія Злучаныя Штаты робяць буйныя закупкі волата ў Англіі. Са студзеня па ліпень залаты запас урадавых банкаў Злучаных Штатаў павялічыўся на 347 мільёнаў даляраў, залаты запас францускага банку на 245 мільёнаў даляраў, залаты-ж запас ангельскага банку зьменшыўся за гэты пэрыяд на 60 млн. даляраў.

Гэтыя абставіны тлумачаць ангельскае пярэчаньне супроць вялікіх паўнамоцтваў банку міжнародных разрахункаў, а таксама ангельскім жаданьням дабіцца заснаваньня банку ў Лёндане.

Згода не дасягнута.

ГААГА, 12-8. У нядзелю ў Гаазе адбываліся прыватныя перамовы паміж кіраўнікамі дэлегацый галоўных заціkаўленых дзяржаў. Перамовы праследвалі дзьве мэты: па-першае, прымірыць Сноўдэна з францускаю дэлегацыяю, якая лічыла сябе абражанай рэзкімі выразамі Сноўдэна ў яго прамове на апошнім пасяджэньні фінансавай камісіі, па-другое знайсьці выхад з тупіка, створанага няпрымірымі пазіцыямі Англіі і Францыі.

Першая мэта была дасягнута пасьля таго, як «Сноўдэн выказаў жаль адносна зьневажаючага тону сваіх заяў». Інцыдэнт абвешчан вычарпаючым. Што-ж датычыцца другой мэты, дык перамовы прывялі толькі да згоды аб тым, каб згодна ангельскага патрабаваньня, фінансавая камісія абгаварвала ў першую чаргу пытаньне аб пастаўках натураю. Аднак, пры перамовах не намецілася ніякага збліжэньня паміж супярэчнымі пунктамі гледжаньня.

Макданальд гарантуе.

ГААГА, 12-8. Ангельская дэлегацыя на Гаагскай канфэрэнцыі паведамляе, што Сноўдэн атрымаў тэлеграму ад Макданальда, у якой ён вітае „цьвёрдую пазіцыю“, абяцае Сноўдэну поўнае падтрыманьне і прапануе працягваць «рашучую абарону ангельскіх патрабаваньняў».

У колах канфэрэнцыі адзначаюць, што гэта тэлеграма расстрайвае францускія надзеі на разгалосьсі паміж Макданальдам і Сноўдэнам.

Едзе дэлегацыя ў СССР.

СТОКГОЛЬМ, 9-8. Орган дацкае кампартыі «Арбайтэр Блятэнд» агаласіў прапанову ЎсеЦСПС да рабочых, пасылаць дэлегацыю ў СССР, у якую павінны ўвайсьці прадстаўнікі ад транспартных рабочых, мэталёўцаў, будаўнікоў і рабочых хімікаў. Гэткія-ж дэлегацыі ў СССР арганізуюцца ў Нарвэгіі і Швэцыі.

Распрацован плян.

ЛЁНДАН, 12-8. Дыплёматычны агглядальнік «Сэндэй Таймс» паведамляе, што вайсковае міністэрства ўжо распрацавала плян эвакуацыі ангельскага акупацыйнага войска з Рэйнскае вобласьці, бо ангельскі ўрад жадае, каб акупацыя была спынена ў найбліжэйшы час.

ПАСТАНОВА ЦВК І СНК БССР

ПРА КАНКРЭТНЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ ДЛЯ ПАЛЕПШАНЬНЯ ПРАЦЫ СЯРОД ДЗЯЦЕЙ

Ажыцьцяўленьне з посьпехам задач гаспадарчага і культурнага сацыялістычнага будаўніцтва ва ўмовах абвастрэньня клясавай барацьбы ў горадзе і ў вёсцы патрабуе ад усіх органаў савецкай улады максымальнай увагі да забясьпечаньня правільнага клясавага выхаваньня дзяцей працоўных і падрыхтоўкі з іх палітычна-сьвядомай, здаровай і камуністычна-выхаванай зьмены.

Бяручы паказанае вышэй пад увагу, Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Абавязаць усе савецкія органы ўзмацніць сваю ўвагу і практычную дапамогу камуністычнаму дзіцячаму руху і ўжыць шэраг практычных мерапрыемстваў для масавага ўкараненьня сярод дзяцей працоўна-тэхнічных навыкаў і ведаў, палепшаньня палітычнага і культурнага выхаваньня і аховы здароўя дзяцей.

2. Даручыць Вышэйшаму Савету Народнай Гаспадаркі разам з Народным Камісарыятам Асьветы арганізаваць у 1930 годзе ў г. Менску Цэнтральную Піянэрскую Тэхнічную Станцыю, якую ВСНГ павінен забясьпечыць тэхнічнымі сіламі і абсталяваньнем.

3. Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы і Народнаму Камісарыяту Земляробства арганізаваць у 1930 годзе пры Горацкай Сельска-Гаспадарчай Акадэміі па каштарысу Акадэміі Цэнтральную Піянэрскую Сельска-Гаспадарчую Станцыю.

4. Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы падаць у СНК не пазьней 1-га верасьня г. г. канкрэтныя прапановы аб арганізацыі сельскіх школ і дзіцячых дамоў, якія знаходзяцца ў сельскіх мясцовасьцях.

5. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства дапамагаць піянэрскім атрадам у іх сельска-гаспадарчай рабоце і забясьпечваць іх на льготных умовах насеньнем і штучным угнаеньнем для вытворчых работ на школьных і іншых вучастках.

6. Даручыць Беларускаму Дзяржаўнаму Выдавецтву арганізаваць аддзел для выданьня дзіцячай літаратуры і пашырыць выданьне дзіцячых кніжак, асабліва па пытаньнях інтэрнацыянальнага і антырэлігійнага выхаваньня, дзіцячага камуністычнага руху, навукова-тэхнічных ведаў, сельскай гаспадаркі, аховы здароўя і рэжыму працы і адпачынку, а таксама ўжыць рашучыя захады для патаненьня гэтых выданьняў.

7. Даручыць акруговым выканаўчым камітэтам разам з Народным Камісарыятам Асьветы выдучаць фонды для забясьпечаньня дзяцей беднаты інтэрнатамі і стыпэндыямі да пачатку навучальнага году і дабіцца ў 1929-30 г. ахопу школаю ўсіх дзяцей беднаты.

8. Даручыць Народнаму Камісарыяту Аховы Здароўя распрацаваць канкрэтныя мерапрыемствы для палепшаньня работы па ахове здароўя дзяцей і ў паасобку піянэраў.

9. Даручыць Вышэйшаму Савету Фізычнай Культуры арганізаваць у 1930 годзе ва ўсіх акруговых цэнтрах акруговыя курсы для фізкультурнай падрыхтоўкі правадыроў атрадаў юных піянэраў.

10. Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы і акруговым выканаўчым камітэтам забясьпечыць майстэрнямі ўсе піянэрскія клюбы і павялічыць выдаткі на папаўненьне дзіцячаю літаратураю дзіцячых бібліятэк і дзіцячых аддзелаў пры ўсіх клюбах і бібліятэках.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР **Карп.**

Час. Вык. аб. Сакратара Цэнтральнага Выканаўч. Камітэту БССР **Вараўка.**

12-га жніўня 1929 г.
гор. Менск.

Барацьба пралетарыяту з буржуазеяй.

АРЫШТЫ НЯ СПЫНЯЮЦЦА.

ПАРЫЖ, 12-8. Учора арыштаваны акруговы сэкратар рэвалюцыйнага друку, былы ўдзельнік вайны Дзюкле і сэкратар арганізацыі чырвонага фронту Ляно. Дзюклё, які зьяўляецца інвалідам, вызвален. Ён абвінавачваецца ва ўдзеле ў змове супроць „безапаснасьці дзяржавы.

Папраўчы суд прысудзіў да зьняволеньня на 13 месяцаў прафсаюзных сэкратароў і да зьняволеньня на 3 месяцы работніцу, матку 3-х дзяцей за «зьнявагу паліцэйскіх» у час маніфэстацыі 1 жніўня.

Руку салдата не накіраваць на рабочага.

ПАРЫЖ, 9-8. «Юманітэ» ня спыняе публікаваць паведамленьні з правінцый аб маніфэстацыях, якія адбыліся 1 жніўня. У Шахтрэ была праведзена вабастоўка, ахапіўшыя ўсе мэталёвыя прадпрыёмствы. Ня гледзячы на паліцэйскія меры, на вуліцах гораду адбылася маніфэстацыя. На даху сабору быў вывешаны чырвоны сьцяг. Далей „Юманітэ“ друкуе карэспандэнцыю з Валанцьера, у якой паведамляе, што там 1 жніўня адбылася вельмі буйная маніфэстацыя. Баставала 75 проц. гарнякоў. Пры выхадзе з фабрык увечары адбылася маніфэстацыя, у якой прымалі ўдзел паўтары тысячы рабочых. Была сутычка з паліцыяй. Афіцэры загадалі салдатам узяць на прыцэл. Салдаты было паслухаліся, але зараз-жа апусьцілі вінтоўкі.

Змагайцеся за рэвалюцыйны ўрад.

ЛЁНДАН, 12-8. ЦК ангельскай кампартыі зьвярнуўся з адозвай да рабочых ляпкашырскай баваўнянай прамысловасьці з заклікам рашуча абараняцца ад наступу капіталістаў, даць адпор спробам скарачэньня заработку пры дапамозе арбітражу.

Адозва прапануе арганізоўваць камітэты па барацьбе з лёкаутам сярод радавых рабочых з тым, каб гэтыя камітэты праводзілі барацьбу пад кіраўніцтвам кампартыі.

Адозва высоўвае наступныя лёзунгі: „Прэч рабочы ўрад рацыяналізацыі“, „Змагайцеся за рэвалюцыйны ўрад рабочых“

400 тысяч беспрацоўных не атрымліваюць ніякай дапамогі.

БЭРЛІН, 10-8. Агульна-нямецкі камітэт беспрацоўных узбудзіў пытаньне аб мяркуемым пагоршаньні сацыяльнага страхаваньня беспрацоўя і пастанавіў мабілізаваць усіх беспрацоўных і рабочых на прадпрыемствах для агульнай барацьбы супроць такіх тэндэнцый.

У выпушчанай адозьве камітэт канстатуе, што ўжо зараз налічваецца 400.000 беспрацоўных, якія не атрымліваюць дапамогі. Камітэт заклікае беспрацоўных абіраць з свайго асяродку камітэты, якія павінны працаваць у кантакце з фабзавкомамі.

САЦЫЯЛ-ФАШЫСТАМ НЕ ЎДАЛОСЯ.

БЭРЛІН, 12-8. Дзень нямецкай канстытуцыі прашоў па ўсёй Нямеччыне пад адзнакай адзінага антыкамуністычнага фронту буржуазных партый і сацыял-дэмакратыі. Сацыял-дэмакраты, якія адыгрывалі кіруючую ролю ва ўсіх парадах, стараліся надаць учарайшым выступленьням яскрава выяўлены антысавецкі характар.

Галоўнаю дзейнічаючаю асобаю быў учора «Саюз Рэспубліканскага Сьцягу» большасьць членаў якога складаецца з сацыял-дэмакратаў. Кіраўнікі саюзу заявілі, што ў яго выступленьні ў Бэрліне прымуць удзел 150 тысяч чалавек; аднак, у сапраўднасьці лік удзельнікаў быў значна меншы. Калі забаронены саюз чырвоных франтавікоў арганізоўваў раней свае дэманстрацыі, дык франтавікі заўсёды ішлі паміж шчыльнымі шэрагамі віншаваўшых іх рабочых, наадварот „Саюз Рэспубліканскага Сьцягу“ праходзіў учора ў рабочых кварталах Бэрліну па пустых вуліцах. Толькі ў цэнтры гораду невялікія групы ішлі за дэманстрацыяй прычым вельмі часта гэтыя групы складаліся з рэвалюцыйных рабочых, якія ў рэзкіх выгуках выяўлялі свае адносіны да буржуазнай рэспублікі і да славячага яе „Саюву Рэспубліканскага Сьцягу“.

Задуманая з правакацыйнаю мэтаю дэманстрацыя на Дзюлоф-Пляц супроць дому кампартыі прайшла спакойна, бо камуністы выявілі жалезную вытрымку; рабочая варта дому здолела папярэдзіць сутычкі, ня гледзячы на тое, што дружыньнікі «Саюзу Рэспубліканскага Сьцягу» усяк стараліся справакаваць іх кідаючы ў дом пустыя бутэлькі і г. д.

На доме камуністычнай партыі калыхаўся чырвоны сьцяг. На вялікіх плякатах было напісана: **«Цяперашняя рэспубліканская канстытуцыя азначае дыктатуру буржуазеі, савецкая канстытуцыя азначае дыктатуру пралетарыяту».**

Ня гледзячы на забарону паліцыі, у розных раёнах Бэрліну да позьняй начы стыхійна ўзьнікалі рабочыя контрдэманстрацыі. Ва ўсіх такіх выпадках паліцыя прымала самыя жорсткія меры, прычым ёй дзейна дапамагаў „Саюз Рэспубліканскага Сьцягу“.

Арыштавана 63 ўдзельнікі контрдэманстрацыі. Судовая ўлада аддала загад аб канфіскацыі ўчарайшага нумару „Ротэ Фанэ“ але паліцыі ўдалося канфіскаваць толькі нязначны лік экзэмпляраў газэты, бо рэшта разышлася.

ЧЫСТКА ПАРТЫІ І САВЕЦКАГА АПАРАТУ

Даем адпор былым людзям.

(Латыгаліцкая ячэйка КП(б)Б, Халопеніцкага раёну).

Ячэйка ніякай падрыхтоўчай працы не вяла і вёскі аб чыстцы нічога ня ведалі. Бедната была непадрыхтавана, таму бедната мала прыняла ўдзел у чыстцы шэрагаў партыі. Становішча ячэйкі нездаровае, яна не карыстаецца належным аўтарытэтам сярод насельніцтва. Ячэйка складаецца з 3 членаў і 1 канд. Палітычна няпісьменны, ня могуць арыентавацца ў палітычных пытаньнях. З апошнімі дырэктывамі партыі не знаёмы, а калі прапрацоўваюць, дык паверхнасна. Былы сэкратар ячэйкі Ліцьвінаў Апанас і старшыня с.-савету Харкоўскі выключаны з шэрагаў КП(б)Б Менскай АКК і знаходзяцца ў спраўдоме за п'янства і за падлог. У яч. яшчэ засталіся карэньні гнойніка. Крытыка і самакрытыка не адчуваецца, быў некаторы зажым, замазваньне фактаў разлажэньня асобных членаў ячэйкі. Камісія адзначыла дрэнныя ўзаемаадносіны паміж ячэйкай і мясцовай інтэлігенцыяй, з прычыны чаго не вялася культурна-асьветная праца; у ячэйцы была замкнутасьць, не давяралі праводзіць настаўніцтву культурна-асьветнай, антырэлігійнай працы. Ячэйка праводзіла зачыненыя сходы. У некаторых вёсках сяляне ня ведалі нават што ёсьць ячэйка.

5 ліпеня г. г. у памяшканьні сельсавету сабралася сялянства больш [illegible]

[illegible] таварышоў—гэта Казыра Варфаламей б. член КП(б)Б з 1917 г., сябра б. Барысаўскага уісполкома, выключан з партыі за п'янства, сувязі з папамі. У сучасны момант жыве ў Латыгалічах, зямлю здаў у арэнду, працаваць ня хоча, састаіць сябрам саюзу, хоча атрымліваць па безрабоціцы грошы.

У гэтым годзе інспэктар нарасьветы Халопеніцкага РВК накіраваў яго настаўнікам лікбезу, зіму прасядзеў і ніводнага вучня ня выпусьціў, ходзіць па вёсцы і сялянам пагражае.

Каго вычысьцілі: Жук Васіль канд. з 1927 г., селянін, партспагнаньню не падлягаў, меў вымову за п'янства, пасьля вымовы ня справіўся, скрыўляў клясавую лінію працуючы старшынёй СКУ, называў беднякоў гультаямі, больш трымаў сувязь з заможнымі, выключан з шэрагаў КП(б)Б. Гэту канд. падкулачнікі хвалілі. Былі галасы: „Добры хлопец, трэба застаціць у партыі".

Правяраецца старшыня с.-с. Казыра Ўлас, сябра КП(б)Б з 1926 г., беларус, б. чырвонаармеец, мае вымову за п'янства, з працай с.-с. не спраўляецца, палітычна малапісьменны, не карыстаецца аўтарытэтам сярод сялянства, нацягнутыя ўзаемаадносіны з інтэлігенцыяй, абвінавачваецца ў рэлігійным абрадзе (хрысьціў дзяцей), выключан з шэрагаў КП(б)Б.

Камісія адзначыла шэраг недахопаў [illegible]

Аздаравілі ячэйку.

(М. Росіца, Дрысенск. р., Полацк. акр.)

Заўсёды Росіцкая ячэйка ў сваёй рабоце перажывала шмат перашкод і недахопаў.

Шмат спраў і карэспандэнцый было зьмешчана пра асобных яе кіраўнікоў.

Яшчэ ў мінулым годзе Росіцкая ячэйка за яе склочнае становішча фігуравала ў справах на Полаччыне. Яшчэ ня так даўно ўся акруга адзначыла ганебны выпадак, калі партыйцы і кіраўнікі крэдыткаапэрацыі крэдытавалі паноў і кулакоў насельнем.

Прайшоўшая падрыхтоўчая работа да чысткі і сама чыстка выкарчавалі з яе шэрагаў усё дрэннае і перашкаджаючае ў рабоце і жыцьці ячэйкі. На сёньняшні дзень твар ячэйкі зьмяніўся.

Ад каго аслабанілася ячэйка? Ад п'яніц, трымаючых сувязь з заможным элемэнтам, ад скрыўляючых клясавую лінію, халатна адносячыхся да справы, ад адарваўшыхся ад партыі.

Напрыклад: Каласоўкі, калі яму прапанавала ячэйка падумаць аб калектывізацыі, дык ён ня толькі не падумаў аб гэтым, але ў сваёй вёсцы, дзе працу па калектывізацыі праводзіў беспартыйны дэмабілізаваны чырвонаармеец, імкнуўся сарваць яе.

Аднак, з ім справа ня толькі ў калектывізацыі, але ў тым, што ён зросься з заможнымі, сыстэматычна п'янстваваў і, скарыстоўваючы сваё становішча, імкнуўся атрымаць як мага больш лесу.

Другім ня менш прыкметным „тузам", якога пачысьцілі—гэта Урбан. Ён быў старшынёй сельсавету. На сваёй пасадзе таксама „праявіўся", даючы былым паліцэйскім даведкі; скрыўляў клясавую лінію, даваў льготы заможным; ігнараваў работу групы беднаты і калі трэба было якое пытаньне ўзгадніць—ён „узгадняў", пісаўшы ад сябе пратакол групы беднаты з сваімі пастановамі і нарэшце адарваўся ад ячэйкі, адмовіўшыся выконваць яе заданьні.

Урэшце,—Ерховіч. Яго трэба характэрызаваць балястам у партыі.

Ён бухгальтар у крэдытным т-ве і, сказаць, каб быў добрым бухгальтарам, ніхто ня скажа акрамя таго, што за ім наглядалася сымуляцыя, халатнасьць і нежаданьне працаваць.

Ён любіў выпіць і пайсьці на вячорку.

Сходы ячэйкі і абавязкі былі незнаёмамі рэчамі для гэтага чалавека.

Ад іх ячэйка аслабанілася.

З 12 выключана 3 і 3 вынесены розныя спагнаньні.

Чысткаю у яч. палажан канец тым непаразуменьням, склокам і неспрацаванасьці, якія мелі сваю гісторыю на працягу цэлага году яе працы. **Л.**

Працоўнае насельніцтва дапамагае партыі ў чыстцы.

(Луначарская яч. КП(б)Б, Баркавіцкага р., Полацкага акр.).

[illegible]

Выніві праверкі Забашэвіцкай ячэйкі.

(Барысаўскі раён).

[illegible]

Растратчыкі скарбавай маемасьці.

[illegible] лі матар'ялы.

Пасьля пакрыцьця жэсьцяй школы, асталося яшчэ некалькі лістоў. Члены будаўнічай камісіі Улаской Мікалай, Кавалеўскі Тамаш, Несьцяр Кастусь і настаўнік Вяляшынскай школы Маліноўскі М. па свайму загаду заказалі красільшчыкам з м-ка Копыля, каб [illegible] ты факт выкрыў тэхнік Капыльскага РВК Хатэнка. Быў складзен пратакол і справа накіравана ў нарсуд.

Гэта дасьць магчымасьць зьнішчыць усю кражу, зажымы, загады на казённую маемасьць і ўсякае злачынства па будаўніцтву 2 камплектавай школы. **Зоркі.**

Я раблю па закону(?!)

(Зеляноцкі с.-с., на Мазыршчыне).

[illegible]

— Я раблю па закону і выключыць цябе не магу пакуль мне не скажа Райзямкамісія—адказвае „законавед" Хадзькоў.

— Падайце заяву ў раённую падатковую камісію і яна выключыць,—раюць Цімашэнку з боку сяляне.

— Для нас падатковая камісія не [illegible] Хадзькоў.

Даведка: Нарсудом Цімошчанка адзелен ад свайго бацькі. Яму прысуджана частка рухомай маемасьці, якую ён атрымаў і зараз працуе па найму.

Ці ня варта за гэта „законаведа" Хадзькова абліць хваляй самакрытыкі. **В. Л. Лявонік.**

РЭЗАЛЮЦЫЯ ПРЭЗЫДЫУМУ І ПАРТКАЛЕГІІ ЦКК КП(б)Б

аб ходзе чысткі і праверкі вайсковых і вясковых ячэяк КП(б)Б.

[illegible]

... варбоўкі ў партыю с.-г. рабочых, батрацтва і беднаты і што з боку АК і АКК няма належнай праверкі і практычнай дапамогі па выкананьню РК і ячэйкамі раней дадзеных ЦК і ЦКК КП(б)Б дырэктыў па пытаньню росту партыі. У выніку гэтага, нягледзячы на тое, што чыстка і праверка вясковых ячэяк падыходзіць да канца, належнага пералому ў гэтай рабоце, за малым выключэньнем, яшчэ ня маецца. Больш таго, у шэрагу мейсц нават у рай- [illegible] прадстаўнікоў АК і АКК у раёны для жывога інструктаваньня і практычнай дапамогі праверкомам. Пры гэтым зьвярнуць асаблівую ўвагу, праверкомаў, пры непасрэдным і актыўным удзеле РК і ячэяк, на неабходнасьць таго, каб батрацтва і бедната на ўсіх праверачных сходах выступала арганізаванай і была на чале актыўнасьці па выяўленьню хвороб зьявішч у рабоце, як ячэяк у цэлым, так і паасобных партыйцаў, пры гэтым [illegible] сям'і)—ЦКК КП(б)Б зварочвае ўвагу ўсіх АКК, АК і РК, а таксама ўсіх партыйцаў аб неабходнасьці рашучай барацьбы з падобнага роду выпадкамі.

ЦКК КП(б)Б падкрэсьлівае, што ў кожным выпадку ганеньня і помсты, у якой-бы яно форме не выяўлялася, неабходна віназатых прыцягваць да самай суровай адказнасьці з перадачай справы ў суд.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Рыхтуемся да дню калектывізацыі.

(Ад нашага Бабруйскага карэспандэнта).

Дзень калектывізацыі, які будзе праведзен 19 жніўня, зьявіцца днём практычнай агітацыі за калгасаўскае будаўніцтва, будзе днём агітацыі і прапаганды барацьбы за лепшы ўраджай у сувязі з надыходзячай весеньняй пасеўнай кампаніяй.

На сялянскіх сходах у вёсцы самі калгасы шляхам пастаноўкі дакладаў раскажуць аб выніках калектыўнае працы, масавыя сялянскія экскурсіі, што будуць наладжаны ў калгасы, відавочна пакажуць сялянству пераважнасьць калектыўнае гаспадаркі перад адзінаасобнай.

У калгасы будуць арганізаваны экскурсіі сялян, рабочых, чырвонаармейцаў, школьнікаў і г. д.

Уся савецкая грамадзкасьць у гэты дзень ідзе на практычную дапамогу калгасам. Арганізацыі гораду ў гэты дзень прымуць шэфства над калгасамі. У гэты дзень калгасы, якія яшчэ ня ўступілі ў сацыялістычнае спаборніцтва, зробяць гэта, заключыўшы належныя дагаворы.

Гэты дзень зьявіцца і днём праверкі працы ўстаноў у галіне калектывізацыі. І па прыкладу дню індустрыялізацыі ў гэты дзень будзе арганізован фонд калектывізацыі шляхам наладжваньня працоўнымі суботнікаў і шляхам арганізацыі збору сродкаў у гэты фонд. Фонд гэты будзе скарыстан на культурна-бытавыя і гаспадарчыя патрэбы калгасаў.

Апрача таго, каб прыцягнуць грамадзкую ўвагу да справы калектывізацыі, яшчэ шырэй у гэты дзень будзе разгорнута шырокая праца па арганізацыі „гурткоў прыхільнікаў калектывізацыі". Такія гурткі будуць арганізаваны пры прадпрыёмствах, клюбах, хатах-чытальнях, ячэйках КСМ, прафарганізацыях і г. д.

У сучасны момант ідзе шпаркая падрыхтоўка да правядзеньня гэтага дню. У гэты дзень будзе аддадзена вялікая ўвага арганізацыі новых калгасаў і стварэньню новых вытворчых каапэратыўных аб'яднаньняў.

Гледзячы па таму значэньню і падрыхтоўцы, якая вядзецца, дзень калектывізацыі зьявіцца працоўным сьвятам усяго каапэраванага сялянства, прыцягне да сябе ўвагу ўсіх працоўных.

А. Дамброўскі.

За дзесяціну індустрыялізацыі.

(МАГІЛЕЎШЧЫНА).

Камунары з камуны «Серп і Молат», Амхініцкага сельсавету, Лупалаўскага раёну, на сваім агульным сходзе пры абгаварэньні пытаньняў сацыялістычнага будаўніцтва і індустрыялізацыі краіны, пастанавілі:

— Дзеля шпарчэйшага правядзеньня ў жыцьцё вызначанага будаўніцтва, у процівагу правакацыям сусьветных драпежнікаў - імпэрыялістаў—засеяць дзесяціну індустрыялізацыі краіны.

«Серп і Молат» заклікае ўсе камуны і арцелі Магілеўскай акругі насьледваць яго прыкладу.

Хай лёзунг: «СССР павінен стаць мэталёвым»—хутчэй ператворыцца ў жыцьцё!

Л-ны.

Пабудова дрэваапрацоўчага камбінату.

Гомель, 10-8. У Нова-Беліцы пачалася пабудова дрэваапрацовачнага камбінату, які будзе складацца з абознага і паркетнага цэхаў і з цэху гнутай мэблі. На будаўніцтва і абсталяваньне камбінату мяркуецца адпусьціць да 5 міліёнаў руб.

Камбінату адведзена плошча ў 17 гэктараў і мяркуецца пабудаваць сваю сілавую станцыю моцнасьцю ў 1000 кілёват. На камбінаце будзе занята больш 1000 рабочых. Уся вытворчасьць будзе мэханізавана.

Рыхтуем новых працаўнікоў.

Полацак, 10-8. Ня так даўно скончыліся акруговыя курсы старшынь і сакратароў сельскіх саветаў, на якіх займалася 90 асоб. Курсы прапрацоўвалі бягучыя пытаньні працы на вёсцы, што патрэбна рабіць у сучасны пэрыяд, калі разгортваецца шырокае сацыялістычнае будаўніцтва, як у горадзе, таксама і ў вёсцы.

Курсы прайшлі вельмі добра пры вялікай актыўнасьці ўдзельнікаў.

Курсы трактарыстых.

Полацак, 10-8. Акруговы інспэктарыят нарасьветы з 1 кастрычніка адчыняе ў Экіманьскай сельска-гаспадарчай камуне курсы па падрыхтоўцы трактарыстых, разьлічаныя на 120 асоб ня толькі з Полаччыны, але і інш. акруг Беларусі.

Зараз па раёнах пачалася падрыхтоўчая праца да прыёму на курсы. У першую чаргу прымаюцца батракі, калгасьнікі і бедякі.

НА УЗДЫМЕ.

(Вынікі X пленуму Выканкому Камінтэрну).

X пленум Выканкому Камінтэрну ўзяў пад аналіз тыя зьмены, якія адбыліся ў эканамічным і палітычным жыцьці з часу VI кангрэсу Камінтэрну і прышоў да заключэньня, што гэтыя зьмены цалкам і поўнасьцю пацьвярджаюць правільнасьць асноўнага тэзісу VI кангрэсу адносна дынамікі трэцяга пасьляваеннага пэрыяду: „Гэты пэрыяд нямінуча вядзе, праз далейшае разьвіцьцё супярэчнасьцяў капіталістычнай стабілізацыі, да далейшага расхістаньня капіталістычнай стабілізацыі і да моцнага абвастрэньня агульнага крызісу капіталізму". Грунтуючыся на гэтым, X пленум Выканкому Камінтэрну пацьвердзіў у поўнай меры правільнасьць тактычнае лініі, намечанай VI кангрэсам, канкрэтызаваў і завастрыў баявыя задачы кампартый адпаведна разгортваемым падзеям.

Дэбаты па першаму пункту парадку дню аб міжнародным становішчы былі прысьвечаны, галоўным чынам, характарыстыцы момантаў, расхістваючых капіталістычную стабілізацыю, і канкрэтызацыі выцякаючых з іх баявых задач кампартый. Адначасова з гэтым вялася па ўсёй лініі барацьба супроць тых яўных і скрытых, палахлівых, апартуністаў, якія замазваюць супярэчнасьці сучаснага капіталізму і спрабуюць цягнуць партыю назад, адступаючы перад цяжкасьцямі барацьбы.

Прыход да ўлады Макданальда, пакт Келёга, парыская рэпарацыйная згода,—усё гэта пацыфісцкая дымавая заслона, за якой вядзецца шалёная падрыхтоўка да вайны. Гэтая дымавая заслона аказвае ўплыў і на некаторыя няўстойлівыя элемэнты ў камуністычным лягеры, утвараючы ў іх пацыфісцкія ілюзіі. X пленум разадраў гэту заслону і высьветліў сапраўднае становішча.

Падкрэсьліваючы правільнасьць тэзісу VI кангрэсу аб завастрэньні супярэчнасьцяў паміж капіталістычнымі дзяржавамі, X пленум Выканкому Камінтэрну ў той-жа час падкрэсьліў, зноў-жа ў поўнай згодзе з рэзалюцыяй VI кангрэсу, што галоўнай і найбольш непасрэднай небясьпекаю зьяўляецца небясьпека вайны супроць СССР—факт, які нахільны недаацэньваць некаторыя апартуністычныя элемэнты ў Камінтэрне, асабліва зараз, калі на парадку дню стаіць пытаньне аб аднаўленьні дыплёматычных зносін паміж Англіяй і СССР. Тэзісы X пленуму па гэтаму пытаньню гавораць: „Асноўная сусьветная супярэчнасьць паміж капіталістычным сьветам і СССР, як двума прынцыпіяльна процілеглымі гаспадарча-палітычнымі сыстэмамі, усё больш абвастраецца. Напад імпэрыялістаў на СССР зьяўляецца галоўнай небясьпекаю". У той самы час, як гэты тэзіс фармуляваўся, ён знашоў сабе яскравае пацьверджаньне ў злачынным нападзе нанкінскага ўраду на Кітайска-Усходнія чыгунцы, справакаваным імпэрыялістычнымі дзяржавамі з мэтаю ўцягненьня СССР у вайну.

Аднэй з галоўных прычын набліжэньня небясьпекі нападу на СССР зьяўляецца крушэньне надзей буржуазіі на капіталістычнае перараджэньне Савецкага Саюзу і на ступянёвае падпарадкаваньне яго капіталістычнаму сьвету ў сувязі з пераходам СССР з аднаўленчага ў рэканструкцыйны пэрыяд. Кожны новы посьпех у справе індустрыялізацыі СССР наносіць удар капіталістычнай сыстэме. Адпаведна з гэтым X пленум надаў посьпехам у індустрыялізацыі СССР асаблівую ўвагу ў сувязі з пытаньнем аб расхістаньні стабілізацыі капіталізму.

Вялізарным дасягненьнем у справе сацыялістычнай рэканструкцыі ў СССР процістаяць глыбокія ўнутраныя супярэчнасьці ў капіталістым сьвеце, узьнікаючыя на глебе правядзеньня капіталістычнай рацыяналізацыі. X пленум зьвярнуў шмат увагі ўдакладненьню разуменьня капіталістычнай рацыяналізацыі і распаўсюджаньню розных апартуністычных аблудаў, зьвязаных з гэтым пытаньнем.

Вынік, да якога прыйшоў X пленум, гэта—неабходнасьць проціпаставіць мэтады сацыялістычнай рэканструкцыі ў СССР мэтадам капіталістычнай рацыяналізацыі буржуазных краін, супроць якой мы павінны весьці самую рашучую і бясспрэчную барацьбу.

Надзвычайна рэзкі адпор сустрэлі на X пленуме з боку нямецкіх і расейскіх таварышоў апошнія артыкулы тав. Бухарына, у якіх ён сьцьвярджае, што дзякуючы панаваньню манапалісцкага капіталу сфэра канкурэнцыі выпінаецца ўнутры капіталістычных краін арганізаванай плянавай капіталістычнай гаспадаркай і што канкурэнтная барацьба там пераносіцца з унутры дзяржавы ў міжнародныя адносіны. На пленуме зазначана было, што гэты погляд тав. Бухарына—ня новага паходжаньня, што ён у свой час ужо сустрэў асуджэньне з боку тав. Леніна.

У сваей кнізе—„Экономіка пераходнага пэрыяду" тав. Бухарын пісаў: «Фінансавы капітал скасаваў анархію вытворчасьці ўнутры буйна-капіталістычных краін». Тав. Ленін з краю аднаго экзэмпляру гэтай кнігі напісаў: „Не скасаваў". І на 1 кангрэсе Камінтэрну гэта думка тав. Бухарына знайшла свой адбітак у рэзалюцыі, нягледзячы на пярэчаньні тав. Леніна, як апавядаў на пленуме ўдзельнік 1 кангрэсу тав. Куусінен.

На пленуме шмат увагі было аддана пытаньню аб навейшай эвалюцыі сацыял-дэмакратыі да сацыял-фашызму. Правыя і прымірэнцы, як вядома, адхіляюць сацыял-фашысцкае перараджэньне сацыял-дэмакратыі. Яны тлумачаць гэта тым, што мэтады гвалтоўнага прыдушэньня рабочага руху ні ў якім разе ня новы дзеля пасьляваеннай сацыял-дэмакратыі, што іх у свой час дапасоўвалі шырока Носкэ і К-о, якіх, аднак, ніхто не называў яшчэ фашыстамі. Мэта гэтага сьцьверджаньня заключаецца ў тым, каб давесьці, што ніякіх істотных зьменаў у сацыял-дэмакратыі не ўтварылася за апошнія часы, што яна засталася такой-жа, якой была ў часе пасьля вайны, і што, адпаведна з гэтым, новы курс на завастрэньне барацьбы з сацыял-дэмакратыяй нічым не апраўдываецца. Гэта пазіцыя правых і прымірэнцаў зьяўляецца падтрыманьнем сацыял-дэмакратыі, якая і зараз выяўляе сябе „дэмакратычнай" партыяй, якая вядзе барацьбу, быццам, аднолькава на два фронты—супроць камунізму і супроць фашызму і якая спасылаецца на тое, што сам фашызм змагаецца ня толькі супроць камуністаў, але і супроць сацыял-дэмакратыі, у чым ім падпяваюць правыя і прымірэнцы. На пленумах у шэрагу прамоваў рабіліся спробы ўдакладненьня разуменьня сацыял-фашызму, якое неабходна дзеля абвяржэньня апартуністычных сьцьверджаньняў правых і прымірэнцаў.

Канстатуючы ператварэньне сацыял-дэмакратыі ў сацыял-фашысцкую партыю, X пленум выканкому Камінтэрну адначасова падкрэсьліў асабліва шкодную і асабліва небясьпечную ролю, якую адыгрывае «левае» крыло сацыял-дэмакратыі.

Цэнтральнае месца займала на X пленуме пытаньне аб новым уздыме рабочага руху. Калі на VI кангрэсе Камінтэрну гаварылася аб паляваньні рабочае клясы, дык за час, які аддзяляе нас ад VI кангрэсу, рабочы рух прыняў такіх размах, што X пленум Выканкому Камінтэрну меў магчымасьць канстатаваць ужо „нарастаньне новага ўздыму рэвалюцыйнага рабочага руху". Гэта нарастаньне новага ўздыму асабліва ярка відаць зараз у Нямеччыне, Францыі, Польшчы, а з каленіяльных краіх,—у Індыі. Але элемэнты гэтага нарастаньня маюцца і ва ўсіх іншых краінах, не выключаючы і Англіі.

Налічча новага ўздыму рэвалюцыйнага рабочага руху абвяргаюць правыя і прымірэнцы. Галоўны аргумэнт іх той, што ў 1926 годзе мела месца ўсеагульная забастоўка ў Англіі, у 1927 г.—кітайская рэвалюцыя, зараз-жа такіх яскравых фактаў не нагляддаецца. Супроць гэтай аргумэнтацыі выступіў на пленуме тав. Молатаў, які даў падставу таму, што мы перажываем зараз новы этап. Ён зазначыў, што зараз, хоць яшчэ і няма гэткіх яскравых выяўленьняў рэвалюцыйнага руху, як ангельская ўсеагульная забастоўка і кітайская рэвалюцыя, але затое ўздым руху зараз носіць міжнародны характар, ахапляючы шырокія масывы рабочае клясы.

X пленум Выканкому Камінтэрну канстатаваў, што самараскрыцьцё сацыял-фашысцкай сацыял-дэмакратыі, (асабліва, калі яны знаходзяцца пры ўладзе), з аднаго боку, і налічча новага ўздыму рэвалюцыйнага рабочага руху, з другога, «утварае ўмовы дзеля найглыбокага крызісу сацыял-дэмакратыі ўнутры пралэтарскіх мас». Адгэтуль X пленум Выканкому Камінтэрну зрабіў вынік, што мы ў шэрагу рашаючых краін непасрэдна падайшлі да задачы заваёвы большасьці рабочае клясы. Рэзалюцыя пленуму гаворыць: «Пленум Выканкому Камінтэрну падкрэсьлівае, што ва ўмовах нарастаючага новага ўздыму рэвалюцыйнага рабочага руху заваёвы большасьці рабочае клясы ёсьць цэнтральная задача кампартыі".

Дзеля ажыцьцяўленьня гэтай цэнтральнай задачы, згодна пастановы X пленуму, трэба выканаць шэраг іншых. Папершае,—неабходна ўзмацніць барацьбу супроць «важнейшай падпоры капіталізму», неабходна „рашучае ўзмацненьне барацьбы супроць сацыял-дэмакратыі, асабліва проці яе «левага» крыла, як небясьпечнага ворага камунізму ў шэрагах рабочага руху і галоўнейшага тормаза росту баявой актыўнасьці рабочых мас.

Падругое,—трэба зламаць іншыя бар'еры, якімі буржуазея зараз спрабуе загарадзіць наш шлях да мас. Буржуазея, ведаючы, што кампартыі ўжо шчыльна падыйшлі да задачы заваёваў большасьці рабочае клясы,—спрабуе мерамі тэрору загнаць кампартыі ў падпольле. Гэта ставіць перад кампартыямі праблему злучэньня мэтадаў нелегальнай працы з яшчэ большым разгортваньнем масавай барацьбы.

Нарэшце, і гэта самае важнае, трэба ўтварыць грунтоўную чыстку ў сваіх шэрагах. Камуністычныя партыі ўступаюць у паласу боек, якія патрабуюць ад іх адважнай ініцыятывы, аграмаднай энэргіі і вытрыманасьці, самаахвяры. Дзеля таго, каб яны здолелі выканаць свае задачы ў гэткіх умовах, яны, раней за ўсё, павінны абвясьціць бязьлітасную барацьбу апартунізму, ваганьням і хістаньням у сваіх шэрагах. Гэту неабходнейшую папярэднюю задачу X пленум Выканкому Камінтэрну фармуляваў у наступных словах: «Бяз чысткі камуністычнай партыі, як ад яўных, так і ад скрытых, апартуністычных элемэнтаў, кампартыі ня здолеюць пасьпяхова прасоўвацца ўперад па шляху вырашэньня новых задач, пастаўленых абвастрэньнем клясавай барацьбы на новым этапе рабочага руху".

Другі пункт парадку дню Пленуму быў прысьвечаны эканамічнай барацьбе і зьвязанным з ёю задачам кампартый. X пленум аддаў гэтаму пытаньню выключную ўвагу па тэй прычыне, што нарастаньне новага ўздыму рэвалюцыйнага рабочага руху адбываецца зараз менавіта на падставе эканамічнай барацьбы. Адпаведна з гэтым рэзалюцыя пленуму аб эканамічнай барацьбе, канстатуючы, што «ў новых умовах эканамічная барацьба пралетарыяту ўсё больш набывае ярка выяўлены палітычны характар", далей гаворa: „Менавіта ў сучасны пэрыяд роля рэвалюцыйнага прафруху заключаецца ў арганізацыі барацьбы за частковыя патрабаваньні—пад пунктам погляду пэрспэктывы барацьбы за палітычную ўладу".

Тэзісы X пленуму аб эканамічнай барацьбе прасякнуты аднэй ідэяй і прасьледуюць адну мэту: камуністы павінны ананаваць самастойным кіраўніцтвам у эканамічнай барацьбе дзеля таго, каб разьбіць сацыял-фашысцкую прафсаюзную бюракратыю, заваяваць уплыў на большасьць рабочае клясы і накіраваць гэту барацьбу на шлях непасрэднай барацьбы за палітычную ўладу.

Трэці пункт парадку дню на X пленуме прысьвечан быў пытаньню аб Міжнародным Дні супроць імпэрыялістычнай вайны.

Ужо на X пленуме, у сувязі з падрыхтоўкай да 1-га жніўня зроблена была папярэдняя праверка дасягненьняў і кволасьцёў розных сэкцый Камінтэрну на падставе таго, што імі было зроблена дзеля Міжнароднага Дню да пленуму. Вынікі гэтай праверкі выявілі, што найбольш сур'ёзна праца вялася нямецкай кампартыяй, пасьля францускай кампартыяй і кампартыяй Польшчы, а таксама некаторымі нелегальнымі кампартыямі; у іншых партыях праца вялася больш слаба, а ў некаторых — зусім недастаткова. Падрыхтоўка да 1-га жніўня дапамагла X пленуму Выканкому Камінтэрну выкрыць слабасьці, недахопы і ўхіленьні ад генэральнай лініі ў розных сэкцыях Камінтэрну.

РЫХТУЕМСЯ ДА АСЕНЬНЯЙ СЯЎБЫ.

Рабочыя чыгуначнікі ў пасеўкампаніі.

Белбюро саюзу чыгуначнікаў дало дырэктывы Вучпрафсожам каб у час вясеньняй пасеўнай кампаніі максымум увагі было зьвернута на калектывізацыю вёскі. Падрыхтоўчая праца да правядзеньня пасеўнай кампаніі ўжо распачалася. Так, гомельскія чыгуначнікі арганізуюць майстэрню для рамонту сельска-гаспадарчага інвэнтару сялянству падшэфных і вакольных вёсак.

Менскі вучпрафсож рыхтуе набыць сельска-гаспадарчы інвэнтар для забясьпечаньня калгасу, які мае быць арганізован у вясеньнюю пасеўную кампанію. Група рабочых-чыгуначнікаў з шляху, якія маюць свае гаспадаркі, вырашылі арганізавацца ў калгас.

Зараз Белбюро ЦК саюзу чыгуначнікаў на БССР праводзіць агляд прафсаюзнай працы на вёсцы. Асаблівая ўвага зварачваецца на працу сярод чыгуначнікаў, якія жывуць у вёсцы і маюць сваю сельскую гаспадарку.

Усе сілы і ўсе сродкі саюз чыгуначнікаў мяркуе кінуць на набыцьцё сельска-гаспадарчага інвэнтару, на арганізацыю калектыўных гаспадарак і іншых вытворчых аб'яднаньняў.

Досьледы вапняка і крэйды.

Інжынэр горнай групы ВСНГ Бел. тав. Розін у гутарцы з нашым супрацоўнікам зазначыў, што задачы на вапнаваньню глебы, якія былі пастаўлены дырэктыўнымі органамі, захапілі БССР яшчэ менш падрыхтаванай, чым іншыя рэспублікі Саюзу.

Вапнякі-ж і залежы крэйды дасьледваліся настолькі, паколькі яны патрэбны для прамысловасьці. Скарыстаньне вапнякоў у якасьці ўгнаеньня ў парадку дню паўстала толькі сёлета.

4 ліпеня Саўнарком БССР даў дырэктывы ВСНГ, каб апошні праз свой горны аддзел тэрмінова заняўся адшуканьнем месц для пабудовы 63 млыноў па размолу вапняку. Гэтыя млыны павінны быць пабудаваны сёлета.

З 12 ліпеня пачалі працаваць асобныя партыі па досьледах залежаў вапняку. У зьвязку з недахопам працаўнікоў і прыладаў, прышлося ўзяць працаўнікоў з іншых работ, а недахоп буравых прыладаў на заводах быў выпраўлен самастойнай загатоўкай.

Разьведачныя партыі ВСНГ ня сустрэлі на мясцох належнага падтрыманьня, мясцовыя працаўнікі яшчэ недастаткова ўцямілі ўсё значэньне вапнаваньня глебы і лічаць, відаць, гэту справу лішняй выдумкай. Напрыклад, у Касьпроковіцкім раёне некаторыя сельска-гаспадарчыя крэдытныя таварыствы не аказваюць ніякага садзейнічаньня групе дасьледчыкаў. Такі-ж малюнак у Бялынічах і ў шэрагу іншых месц.

За гэты пэрыяд дасьледвана па розных мясцох БССР 22 пункты, ідуць досьледы ў Меншчыне, Віцебшчыне, Аршаншчыне і Бабруйшчыне. Да 40 млыноў ужо абсталявана і значная частка іх ужо працуе.

Работы горнай групы сустракаюць шэраг цяжкасьцяў: умовы залежаў вапняку і крэйды часта такія, што нявыгадны для эксплёатацыі. Крэйда ў заходняй частцы БССР залягае гнёздамі, якія часам драпежніцкі распрацоўваліся. Ва ўсходняй частцы БССР часта крэйда залягае глыбока пад зямлёй, часам ляжыць ніжэй узроўню вады, або над ваданосным пластом.

Усё гэта стварае перашкоды ў распрацоўцы, і адшуканых для эксплёатацыі сродкаў можа не хапіць.

Глеба, патрабуючая вапнаваньня, часта знаходзіцца далёка ад залежаў вапняку і таму неабходна распрацаваць пытаньне аб транспарце.

Мы ўжо ў свой час пісалі аб вялікіх залежах адкідаў Добрускай папяровай фабрыкі. Гэтыя адкіды могуць і павінны быць скарыстаны для вапнаваньня глебы.

З чэрвеня месяца распачаліся работы па абсталяваньню спэцыяльнага млыну і сушыльні, якія будуць скончаны да 1-га верасьня. Чыгуначная ветка ўжо гатова.

На пасяджэньні камітэту па хімізацыі было зазначана, што адкіды Добрускай фабрыкі ў летні час могуць скарыстоўвацца пасьля ўспашкі крэйдавай гары. Можна і трэба наладзіць самую жвавую перавозку гэтай крэйды для забясьпечаньня сялянства ў асеньнюю пасеўную кампанію, але Белсельсаюз не сьпяшаецца забіраць яе.

„Саюзхлеб" да хлебазагатовак падрыхтаваны.

(Гутарка з упаўнаважаным Хлебсаюзу ў БССР тав. Каганам).

Беларуская кантора «Саюзхлеба» заканчвае сваю падрыхтоўчую працу да хлебазагатовак.

Саюзхлеб у сёлетнім годзе будзе весьці хлебазагатоўку, як сваім апаратам непасрэдна, так і апаратамі нізавое сеткі спажывецкай і сельска-гаспадарчай кааперацыі. Апарат хлебсаюзу будзе ўсямерна дапамагаць у хлебазагатоўцы нізавым ячэйкам кааперацыі дзеля лепшага правядзеньня хлебазагатовак.

Апрача загатоўкі ад сялян, на апарат Саюзхлеба ускладзены абавязкі забіраць памольны збор з млыноў.

Ня гледзячы на кароткі тэрмін, які быў дадзены Саюзхлебу дзеля правядзеньня вучоту млыноў і перадачы ім паведамленьняў аб разьмерах памольнага збору, работа гэта ўжо скончана, у сучасны момант вядзецца разгляд заяў мельнікаў. Паступленьне памольнага збору ў месяцы чэрвені было задавальняючае. Плян загатовак за гэты месяц выпаўнен з перавышэньнем.

Тэхнічная прыёмка помзбору ў тых мясцох, дзе няма хлебазагатавіцельных пунктаў „Саюзхлеба" ускладзена на мясцовыя спажывецкія таварыствы. Дзеля гэтага «Саюзхлеб» зрабіў камісійную ўмову з „Белкапсаюзам".

Апрача загатовак хлеба на «Саюзхлеб" ускладзены абавязкі загатоўкі сена, якое будзе загатаўляцца сваім апаратам і апаратам абедзьвюх кааперацыяў (спажывецкай і сельска-гаспадарчай).

Саюзхлебам за апошні час у галіне падрыхтоўкі праведзена наступнае:

Укамплектаваны поўнасьцю апарат, які быў прапушчаны праз спэцыяльныя хлебазагатавіцельныя і сенныя курсы, а таксама і тыя працаўнікі, якія вылучаны для працы саюзнымі органамі і іншымі арганізацыямі.

Хлебсаюзам створаны інстытут кантралёраў у ліку 50 асоб, якія былі вылучаны для гэтай работы райкомамі партыі і саюзнымі арганізацыямі. Сярод іх маецца шмат вылучэнцаў з рабочых і сялян.

Адрамантаваны старыя хлебныя склады, а таксама заарандаваны іншыя якія патрэбны як дзеля ссыпкі збожжа, так і дзеля складаў пад сена.

Пабудавана 28 новых складаў дзеля сена і хлеба; усе яны забясьпечаны неабходным інвэнтаром, як вагі, мяшкі і інш.

Нарыхтавана ў дастатковай колькасьці тара дзеля забесьпячэньня сваіх пунктаў і пунктаў кааперацыі.

У сувязі з тым, што вучот усяго хлеба, які загатаўляецца ў БССР, будзе вытворвацца (падлічвацца) на месцы, Хлебсаюз зьвярнуў асаблівую ўвагу на вучотную частку свайго апарату, прымацоўваючы сюды кваліфікаваных работнікаў.

У заключэньні трэба адзначыць, што падрыхтоўка да хлебазагатавіцельнай кампаніі ў нас сёлета праведзена значна лепш і раней, чым у мінулым годзе.

САВЕЦКІЯ ГАСПАДАРКІ ДА ПЕРШАЙ С.-Г. І ПРАМЫСЛОВАЙ ВЫСТАЎКІ.

Арганізаваныя на развалінах былых абшарніцкіх маёнткаў, без прадукцыйнай жывёлы, без цяглавай і часта бяз людзкой рабочай сілы, нярэдка са спаленымі бела-польскімі акупантамі будынкамі—упартай працай рабочых калектываў, пад кіраўніцтвам кампартыі—савгасы бясспрэчна маюць значныя дасягненьні.

Значна ўзрасьлі асноўныя сродкі вытворчасьці—яшчэ шпарчэй ідзе ўперад узрост валавай таварнай прадукцыі.

Становячыся ў бліжэйшы год сапраўднымі выхавальнікамі гатунковага насеньня—савгасы ўсё больш пашыраюць плошчу пад кармавыя і тэхнічныя культуры. Асобныя савгасы паказваюць ужо прыклады—17-20 цэнтнэрнай ураджайнасьці і 3000-4000 тысячную ў літрах удойнасьць, што, зразумела, аднак зусім недастаткова.

Узрастае і аграўытворчая праца—дасягаючы свайй найбольшай вялічыні вясной у гэты год.

Паляпшаюцца і ўмовы непасрэдных будаўнікоў савгасаў — рабочых;—на 32 проц. узрасла зарплата ледзь з 1926 г.

Сыстэма савецкіх гаспадарак, што цьвёрда стаіць на нагах—зьяўляецца ў шэрагу месц жывым стымулам калектывізацыі.

Аднак яшчэ шэраг савгасаў працуюць дрэнна—маюць у сябе шэраг буйнейшых недахопаў. Сярод іх ёсьць розныя залежачыя і незалежачыя непасрэдна ад савгасу, падлягаючыя цьвёрдай, рашучай безадкладнай ліквідацыі. Пералічым асноўныя з іх. Бязумоўная драбната шэрагу савгасаў Беларусі ствараючыя меншыя мажлівасьці выкарыстаньня пераваг сапраўды буйнай гаспадаркі. Дрэнна ўкамплектаваны савгасы асноўнымі сродкамі вытворчасьці прадукцыйнай жывёлай на 34 проц. ад патрэбнага ліку ў пяцігодку, да і той нізкай якасьці. Нізкая тэхніка ўсіх галін. Слаба мэханізаваны вытворчыя працэсы; у паляводстве гаспадарка шырока ўжываецца стары інвэнтар, разьлічаны на конную цягу. Трактары раскінуты па 1-3 у савгасах. Пры значнай сетцы індустрыяльных с. г. прадпрыемстваў, ёсьць няпоўная іх загрузка. Выключна напружаным застаецца грашовае становішча. Ёсьць недахват зваротных сродкаў, ствараючы хранічную запазычанасьць, і несвоечасовы водпуск сродкаў. Куды варта такое становішча, калі грошы на жылбудаўніцтва ў мінулым годзе адпушчаліся ў жніўні, верасьні ледзь пачаўся водпуск і ў гэтым годзе. Выключна вузкім мейсцам зьяўляюцца кадры—кадры кіраўнікоў, спэцыялістаў, шырокіх мас рабочых. Нізкая кваліфікацыя і цякучасьць кіраўнікоў, нізкая вытворча-тэхнічная кваліфікацыя рабочых—што зьяўляецца фактамі—бясспрэчна робіць гэту праблему адной з актуальнейшых-важнейшых. Гэта цягне за сабой, як вынік, дрэнна арганізаваную працу, нізкую вытворчасьць працы, а ўсьлед за гэтым і высокі сабекошт прадукцыі.

Высокі сярэдні і недапушчальна крымінальны сабекошт у асобных савгасах падкрэсьліваюць поўную безгаспадарчасьць—(Дарашэвічы—50 руб. цэнтн. жыта, 39 авёс; Канстанцінава—авёс 37 р., Лучыцы—12 руб. цэнтн. бульбы.)

Адсюль выцякаюць і зусім выразныя задачы, якія трэба максымальна хутка на самай справе ажыцьцяўляць. Сацыялістычная рэканструкцыя ўсёй сельскай гаспадаркі накладае на савгасы ня толькі новыя задачы, але і новыя максымальныя тэмпы ў іх ажыцьцяўленьні.

Трэба замест нядаўна меўшай месца абрэзкі савгасаў,—ня толькі будаваць новыя буйныя савгасы на балоце і не занятых землях, але і ўсямерна ўзбуйняць савгасы Беларусі, найбольш поўна і рацыянальна выкарыстоўваючы ўсю зямельную плошчу. Узмацненьне энэргетычнай ролі і мэханізацыі савгасаў павінна пайсьці праз арганізацыю машына-трактарных станцый і калён, электраматоры, ня толькі абслугоўваючых савгасы, але і рэарганізуючы індывідуальныя бядняцка-серадняцкія гаспадаркі. Трактарную гаспадарку з 1930 г. трэба рэарганізаваць,—бязумоўна здаволіўшы заяўку на 100 трактараў для старых савгасаў, як мінімальную колькасьць. Далейшая індустрыялізацыя с. г. праз савгасы—гэта ня толькі вялікі размах будаўніцтва—гэта задача і максімальнай загрузкі працуючых. Роля кантрактацыі тут самая значная.

Усе савгасы павінны на справе быць прыкладамі найвышэйшай вытворчасьці ўсіх галін. Гэта патрабуе цэлага комплексу мер. Шпаркага ўзросту прадукцыйнай жывёлы, рашучага паляпшэньня кармавой базы ў савгасах (сенажаці сілос, карань-плоды, штучная паша) і ня менш рашучага паляпшэньня забясьпечаньня моцнымі кармамі. Уздым ураджайнасьці патрабуе паляпшэньня і рацыяналізацыі захоўваньня і скарыстоўваньня гною, штучных угнаеньняў, торфу, люпіну, розных адкідаў. Гатунковае насеньне і палепшаная аграізтэхніка дадатковы к гэтаму ўстаноўленых лімітаў дазваляюць выканаць як мінімальныя.

Нізкі сабекошт, адна з цэнтральных задач савгасаў—патрабуе высокай прадукцыйнасьці ўсіх галін, высокай вытворчасьці і якасьці працы—максімальна поўнай загрузкі сродкаў вытворчасьці.

Навукова-Дасьлед. Інстытуту (НДІ) імя Леніна трэба разгарнуць безадкладна працу па абслугоўваньню запатрабаваньняў савгасаў па навуковай арганізацыі працы ў сельскай гаспадарцы. Гэта патрабуе рашучых зьмен у кадрах, павышэньня іх кваліфікацыі. Савгасы павінны стаць яшчэ больш актыўнымі рэарганізатарамі сельскае гаспадаркі—непасрэдна арганізуючы калгасы, кааперацыйныя аб'яднаньні, поўна выкарыстоўвая аграўытворчую мажлівасьць савгасаў,—праводзячы гэтую працу ў цеснай сувязі з мясцовымі органамі.

Толькі разумеючы і рашуча выконваючы гэтыя асноўныя задачы можна правільна падрыхтавацца да першай усебеларускай выстаўкі. Часу да выстаўкі засталося менш году, а праца амаль не пачыналася. Выстаўка пры гэткіх тэмпах падрыхтоўкі — пад пагрозай зрыву. Гэта патрабуе ўдзесяцераных тэмпаў падрыхтоўкі,—трэба хутка дагнаць прапушчанае.

На выстаўцы савгасы павінны выразна прадэманстраваць свае посьпехі якіх дасягнулі яны пад кіраўніцтвам кампартыі за часы свайго існаваньня працы. Павінны паказаць перавагі буйнай дзяржаўнай, плянава-рэгуліруемай вытворчасьці над распыленымі сялянскімі гаспадаркамі, чотка падкрэсьліць шляхі сацыялістычнай перабудовы і ўзбуйненьня іх.

Трэба паказаць ня толькі шляхі па якіх савгасы самі пайдуць уперад, але канкрэтныя мерапрыемствы і мэтады, праз якія будуць ажыцьцяўляцца яны. Ніводная савецкая гаспадарка ў баку ад падрыхтоўкі к выстаўцы, ніводная асноўная галіна гаспадаркі не павінна застацца без дэманстрацыі яе дасягненьняў—без вызначэньня шляхоў і мэтадаў іх разьвіцьця—гэта катэгарычнае патрабаваньне ад усіх савгасаў.

Шырокія рабоча-сялянскія масы, спэцыялісты народнай гаспадаркі, павінны добра пазнаёміцца, ведаць становішча і працу савгасаў.

На прыкладах большай таварнасьці прыбытковасьці, больш поўнай і раўнамернай загрузкі рабочай сілы і паніжанаму сабекошту прадукцыі, трэба прадэманстраваць значэньне гаспадарак камбінатаў.

Паказваючы вырабы тэхнічных прадпрыёмстваў (крухмаль, малочныя прадукты, сушаныя прадукты саду і агароду, прадукты льнаводзтва), павінна быць пераконваюча адбіта значэньне тэхнічных прадпрыемстваў для рэканструкцыі павышэньня вытворчасьці і таварнасьці сялянскіх гаспадарак.

Дэманструючы дасягненьні ўраджайнасьці палявых, садовых і гародных культур, трэба зрабіць „уласнасьцю" усіх савгасаў, калгасаў і бядняцка-серадняцкіх гаспадарак тыя шляхі і мэтады пры якіх атрыманы дасягненьні. Зрабіць гэтыя дасягненьні прапагандыстымі за калектыўнае земляробства.

Дзяржнасенкультура асабліва поўна павінна паказаць значэньне гатунковага насеньня, ва развіцьцё кааперацыйнага насеннаводства ў сялянскіх гаспадарках. Паказваючы фактычны мінімум жывёлаводнай справы (пароды прадукцыйнай жывёлы, прадукцыйнасьць, умовы іх утрыманьня), трэба з асаблівай паўнатой паказаць дзяржплемкультуру з сьвінькамі, птушка-кральчатнымі заводамі, з усімі яе станоўчымі і адмоўнымі бакамі,—з усім значэньнем гэтых галін у сельскай гаспадарцы. Павінны быць паказаны лепшыя найбольш „заслужаныя" племянныя вытворнікі.

Нельга не паказаць саду, розных кустарнікаў, агароду у паасобку і ў іх „трохпавярховай камбінацыі", як сродкаў інтэнсыфікацыі гаспадаркі і вырашэньня пытаньня сьвежых прадуктаў спажываньня ў гарадох і другіх рабочых цэнтрах. Трэба найбольш поўна паказаць і першыя посьпехі працы беларускага гіганту на балоце савгасу імя „Дзесяцігодзьдзя БССР".

Трэба з усёй поўнатой адбіць на выстаўцы ролю савгасаў, як рэарганізатараў індывідуальных сялянскіх гаспадарак—паказаўшы канкрэтную рэальную арганізацыйную і аграўытворчую дапамогу калгасам і бядняцка-серадняцкім гаспадаркам—вынікі працы на сацыяльна-эканамічнай і тэхнічнай рэканструкцыі іх і ўздыму вытворчасьці сельскае гаспадаркі.

І, нарэшце, трэба паказаць быт рабочых з усімі яго паляпшэньнямі і недахопамі (умовы працы, кватэрнае становішча, вытворчыя нарады, значэньне навуковай арганізацыі працы, падрыхтоўка рабочых кадраў і інш.). Савгасы ўжо атрымалі арыентыровачнае вызначэньне свайго месца на выстаўцы. Трэба яшчэ раз падкрэсьліць, што падрыхтоўка да выстаўкі—гэта задача ўсіх савгасаў, якія будуць і ня будуць прымаць непасрэднага ў ёй ўдзелу. Падрыхтоўка да выстаўкі—гэта ніяк не падрыхтоўка лепш найлепшых экспанатаў адарваных ад агульнага становішча гаспадаркі.

Гэта ёсьць задача на падрыхтоўку ўсіх гаспадарак на грамадзкі агляд і кантроль—на рашучую падрыхтоўку ўсіх галін гаспадарак і адбор найбольш прыкладных з усіх дасягненьняў і недахопаў. Астатак часу трэба аддаць на актыўную сыстэматычную штодзённую падрыхтоўку. Адміністрацыйна-тэхнічны пэрсанал, рабкомы, вытворчыя нарады, рабкоры,—безадкладна за падрыхтоўку, за распрацоўку канкрэтнага пляну ўдзелу гаспадарак,—за арганізацыю руху падрыхтоўкі на вёсцы. Гэта павінна быць зроблена безадкладна. Задачы падрыхтоўкі да выстаўкі на зусім канкрэтна вызначаемым мерапрыемствам павінны пранізаць усё сацыялістычнае спаборніцтва савгасаў,—дадаткова ўключаючы поўныя абавязкі ў дагавары ўжо ўступіўшых у спаборніцтва. У выніку падрыхтоўкі да выстаўкі мы павінны мець бурны ўздым гаспадарак ўва ўсіх галінах.

У баку актыўнай падрыхтоўкі выстаўкі ня можа застацца ні адзін савгас, ні адна ячэйка КП(б)Б, ні адзін рабкочкм, вытворчая нарада і інш. грамадзкія аб'яднаньні. Інспэктуры трэсту трэба праверыць як ідзе падрыхтоўка, пільна сачыць за ходам яе—прымаючы рашучыя крокі да палепшаньня.

Выстаўка павінна зьявіцца і зьявіцца адным з вялізарнейшых фактараў выкананьня пяцігадовага пляну сацыялістычнай стройкі.

Выстаўка будзе ўнівэрсытэтам для падрыхтоўкі тысяч і дзесяткоў тысяч барцоў за сацыялістычную рэканструкцыю сельскае гаспадаркі.

За ўпартую падрыхтоўчую працу.

Т. Аўчыньнікаў.

КААПЭРАЦЫЮ—ПАД АГОНЬ МАС.

Плачуць кааперацыйныя капейкі.

(Мазыршчына, Капаткевіцкі раён).

Маецца ў нас вялікае спажывецкае таварыства ў вёсцы Лучыцы.

Што невялікае, дык як ні тым справа, а справа ў тым, што за 10 месяцаў растрачана ў ім 900 р. Адзін загадчык крамы Верамееў зрабіў добрае вясельле на 150 р. і не хапіла ў яго ў краме за 5 месяцаў [illegible] 400 рублёў.

Зьняўшы Верамеева, пасадзілі на яго месца [illegible], які [illegible] за 5 месяцаў [illegible] 500 р. Вось ужо 6 месяцаў, як вядзецца справа Верамеева, а [illegible] ёй ня відаць. [illegible] таксама за 5 месяцаў растраціў 500 рублёў. Для лучыцкага спажывецкага т-ва, якое мае [illegible] тры тысячы уласных сродкаў, растрата ў 900 руб. за 10-ць месяцаў [illegible].

Пры гэткай [illegible] за 2-3 года [illegible] не застанецца ў таварыстве. [illegible]

Неабходна, каб хутчэй гэта [illegible]

Прыежджы.

„Матэматыкі" з Днепрасаюзу.

„Не абманеш—не прадасі". (Дарагавалоўская прымаўка).

Маленькае і паважнае Кручанскае Спажывецкае таварыства зрабіла [illegible] „адкрыцьцё" ўсесаюзнага значэньня. [illegible]

— Пагледзеў-бы гэты эўрапэйскі матэматык на цудадзеяў з „Днепрасаюзу" і пачырванеўшы, адмовіўся-б ад спаборніцтва. А на самай справе нашыя фэноmэны вядуць справу на чыстату, ніякага абману.

Проста лоўкасьць рук. Вось паглядзіце.

З накладной № 1409 ад 13-VI 1929 г. на імя Кручанскага Спажывецкага таварыства відаць, што «Дняпроўскі Саюз Спажывецкай Каапэрацыі Беларусі» шле паміж іншымі з таварамі і батыст.

Вось Вам выразка з накладной.

Наймен. тавару	Колькасьць	Цана р.	Цана к.	Сумма р.	Сумма к.
Батыст	40,50 м.	—	80	324	—

Агульны ітог накладной разам з другімі таварамі 1270 руб. 22 кап.

Як бачыце, матэматычны фокус [illegible] несьці ў рублі. Лічбы тыя самыя, а ітог другі.

Пахваліўшы гэных матэматыкаў, трэба вітаць праз друк і Кручанскае Спажывовобчаства гэдкія матэматычныя экспэрымэнты „Днепросаюзаўцаў" (а яны, здаецца, былі і раней) не заўважаліся праўленьнем.

І толькі апошні выпадак папаўшы пад вочы старшыні рэвізкому т. Шэвялёва прымусіў старшыню праўленьня чыстасардэчна сказаць:

„Раз шлюць з цэнтру, дык дзе-ж ты сачыць будзеш, там без абману!

А сачыць, таварыш, трэба.

Трэба паставіць справу так, каб гэдкія „матэматыкі" лічылі што заўгодна, апрача каапэратыўных грошай.

Быкоўскі П. В.

У мануфактурных магазынах МЦРК.

МЦРК, які зьяўляецца цэнтральным рухавіком рабочай каапэрацыі па забясьпечаньні рабочых і служачых г. Менску востра-дэфіцытнымі мануфактурнымі таварамі, як не стараецца скасаваць існуючыя да гэтага часу чаргі, ніяк не ўдаецца «і ўсё застаецца як было».

З прычыны таго, што гэтае балючае пытаньне нэрвіруе ня толькі праўленьне МЦРК, але і працаўнікоў прылаўку і праца пры гэткіх умовах немагчыма, трэба ўсё гэта прапрацаваць і паставіць на практычныя рэйкі, дзеля таго, каб гандлёвыя прадпрыёмствы і служачыя мелі магчымасьць перабудаваць сваю працу з разьлікам на лепшае абслугоўваньне працоўнай масы ў пэрыяд свайго рабочага тыдню. Ужытыя праўленьнем МЦРК адзіныя заборныя кніжкі для лепшага і нармальнага разьмяркоўваньня дэфіцытных тавараў, зьяўляецца мерапрыемствам, якое палягчае набываньню тавараў, але ўсё-ж гэта, як мы бачым, не дало тых вынікаў, якія мяркаваліся.

Неабходна замацаваць пайшчыкаў да магазынаў дзеля таго, каб пайшчык будучы прымацаваным да аднаго ня змог бы атрымаць тавар у іншых магазынах. Прычым водпуск тавараў устанавіць толькі па адной кніжцы пайшчыка тры разы ў месяц у любы час. Дзякуючы гэтаму МЦРК здолее плянава разьмяркаваць свой тавар па колькасьці прымацаваных пайшчыкаў.

Я магу прывесьці шэраг выпадкаў, калі пайшчык прыходзіць у магазын, прад'яўляючы прадаўцу тры і больш кніжак для набору вострадэфіцытных тавараў і прадавец ня мае права, дзякуючы існуючаму правілу запытаць у яго адкуль у яго гэткая колькасьць кніжак і адпускае яму тавар.

Калі прыглядзецца да пайшчыкаў, якія стаяць у чарзе ў якім небудзь магазыне, то часта можна наглядаць гэткі малюнак, што ў магазыне забірае тавар прыватнік, які гандлюе на Козьма-Дзямьянаўскай вуліцы, па вырабу гатовае вопраткі.

Гэта тлумачыцца тым, што злосныя пайшчыкі перадаюць гандлярам прыватнікам свае заборныя кніжкі, пераследваючы пры гэтым матар'яльную выгоду. Адносна паёў па маёй думцы трэба было-б таксама ўнесьці якія-небудзь зьмены, напрыклад:

Рабочыя і служачыя, якіх заробак выяўляецца ў разьмеры да (ста) руб., неабходна ўзносы раздрабіць на больш дробныя сумы, для таго, каб ім было пасільна ўнасіць, дзеля таго, што вельмі часта назіраецца, што пайшчыкі прышоўшы што-небудзь купіць, маючы толькі частку грошай для ўзносу устаноўленай раней нормы, а магазын ня мае права атрымаць менш паказанага.

Таксама неабходна зьвярнуць сур'ёзную ўвагу на далікатнае абыходжаньне таргоўцаў, так як неаднакроць прыкмячаецца вельмі недалікатныя адносіны да пайшчыкаў.

Мы павінны раз на заўсёды памятаць, што ў нас павінен быць гандаль культурны і гэта мы павінны патрабаваць ад нашых прадаўцоў, гэтага патрабуе культурна-выхаваўчая праца.

В. Райхштэйн.

Н. БЯЛІНА-ПАДГАЕЦКІ.

ЖЫЦЬЦЁ ЗАКЛІКАЕ*)

III.

Густаў, падабраны на поле бойкі немцамі санітарамі ачуняў пасьля доўгага часу ўжо ў глыбокім тылу, у палявым нямецкім шпіталі.

—Дзе я, што са мною?--са зьдзіўленьнем думаў ён, аглядаючы напоўнены паранеными і ўміраючымі барак.

—Камарад, зьлітуйся!--кідаўся ў моцнай гарачцы яго сусед па пасьцелі.--У мяне жонка, дзеці! Маленькі, прыгожанькі хлопчык!

—Што гэта? Я недзе чуў ужо гэты крык?—зьдзіўлена падняўся на локці Густаў.—Ах, праўда! так прасіў мяне той немец, у якога я разьвярнуў штыком жывот там, у акопах!

Ён хацеў павярнуцца на другі бок, каб лепш разглядзець свайго суседа, але вострая боль у назе і ў ляжцы прымусіла яго зноў са стогнам павалiцца на падушкі.

Паранен у нагу, мільганула неспакойная думка, і мабыць у палоне ў бошай!

Буйная радасьць гарачай хваляй захапіла ўсю істоту маладога Густава:

— Жывы, жывы!—сьпявала ў яго душы. Я ўсё такі жывы і мне доўга ня прыйдзецца больш хадзіць у атакі, мёрзнуць і мокнуць у сырых акопах!

* * *

Разгаварыліся. Сусед па пасьцелі—той, якога Густаў пырнуў у жывот штыком у тую памятную для абодвых ноч атакі пад Вэрдэнам, які быў сьлесарам аднаго з дартмундзкіх заводаў. Яшчэ задоўга да вайны ён прапрацаваў па ўстаноўцы турбін з паўгода ў адным з гарадоў поўначы Францыі, ведаў досыць добра французскую мову і вельмі любіў гаварыць на ёй.

Ён апавядаў Густава аб цяжкіх умовах працы на дармундзкай фабрыцы, аб эксплёатацыі там рабочых, аб штрафах і пакараньнях, якім яны там за найменшую віну падпадалі. Ён расказаў Густаву пра сваю сям'ю, якую ён пакінуў там, у Дартмундзе, аб сваёй маладой яшчэ жонцы, аб сваіх двух белявых дзетках.

— Церпяць патрэбу яны там бедныя без мяне,—цяжка ўздыхаючы гаварыў ён.—Вядомая справа, цяжка жыць без кармільца!

— Так, і я сьлесар—вось дык штука!—зьдзіўлена сказаў Густаў. І ў нас на фабрыцы тое-ж самое: эксплёатацыя, штрафы, пакараньні...

І крыху падумаўшы, ён нерашуча спытаў:

— Значыцца мы абодвы з табой рабочыя дружа Фрыц.

За што-ж я цябе пырнуў штыком, пытаньне? Чаму ты пайшоў вайной супроць нас, французаў?

— Мабілізацыя, ціха адказаў яму на сьмерць паранены нямецкі салдат. Мы—рабочыя не хацелі вайны. Яе задумалі капіталісты.

— Капіталісты!.. працягла прамовіў малады Густаў. Я ўжо недзе чуў пра гэта.

І крыху падумаўшы, ён кажа далей:

— Ах праўда, пра гэта-ж казаў нам салдат другога ўзводу Поль Жырандэль забіты там, у акопах выбухам саракадвохсантымэтравага снараду.

У гэты вечар Густаў больш не гаварыў з сваім суседам па пасьцелі палявога нямецкага шпіталю.

Яму было прыкра глядзець у вочы свайму таварышу па клясе, кожны стогн ягога цяжка адзываўся ў яго на сэрцы.

* * *

А калі зноў прышла ноч—стала яшчэ горш цяжка параненаму нямецкаму салдату Фрыцу Вэбэру.

— Вады, вады! крычаў ён зрываючы павязкі з сваіх ран. У мяне агонь у сярэдзіне!.. Ох, хоць-бы сьмерць хутчэй прышла!..

І ён кідаўся на пасьцелі, грыз ад болю зубамі коўдру, у брэду то праклінаючы, то молячы кагосьці.

Над самым раньнем паранены Фрыц зноў на момант ачуняў.

— Вады, прахрыпеў уміраючы.

І ён заціх у апошняй перадсьмяротнай сударэе, сваёй кастлявай доўгай рукой захапіўшы ў ліхаманкавым сьціску спушчаную з-пад коўдры руку маладога Густава.

— Даруй таварыш, даруй! са сьлязьмі на вачох шаптаў паранены францускі салдат. Я не хацеў гэтага!

... Наступнаю раніцою Густаву Марэлю адрэзалі да калена левую ногу.

IV.

Па пыльнай шашы, якая вядзе да таго месца, дзе ўсяго чатыры гады таму назад узвышаўся вялікі гандлёвы горад Туркуэн і на месцы якога зараз сталі толькі абвугленыя і ачарнеўшыя ад дыму руіны—па пыльнай шашы ў гэты палкі ліпнёўскі поўдзень ішоў чалавек.

— Ах ліха, як раскрамсалі горад, прамовіў ён скрозь зубы. Камня на камні не засталося, нават ляндшафт мясцовасьці зьмяніўся ад гарматных прабоін. Не пазнаю зусім гораду, хоць я ў ім і нарадзіўся, і вырас.

Чалавек скруціў папіроску, і запаліў пільна прыслухоўваючыся па бакох.

Нікога няма, казаў ён пасьля некаторых хвілін маўчаньня.

Няўжо-ж я адзін у гэтых руінах? Трэба будзе перашукаць добра ўсе дамы.

Нарэшце, пасьля доўгіх бясплодных пошукаў яму ўдалося спаткаць сярод руін старую, у транты апранутую жанчыну, якая са стогнам сабірала кавалкі гарэлага дрэва, рэштку разьбітых лавак і дошак.

Але-ж гэта Мар'я, матка забітага пад Вэрдэнам каваля Жэмона, падумаў чалавек і шпаркім крокам, на колькі яму дазваліла мыліца, якая замяніла страчаную на фронце нагу, ён накіраваўся на сустрэч старой.

Эй, Мар'я, цётка Мар'я!—гукнуў ён, махаючы шапкай. Гэта—я, Густаў Мозэль, не лякайцеся. Густаў Мозэль, сын Андрыяна Мозэля, які жыхарстваваў па вуліцы чатырох братоў проці кузьні майго беднага Грэгуара?—Закрычала старая жанчына, кідаючы на зямлю сабраўныя кавалкі дошак і зьдзіўлена ляснула рукамі. Ці магчыма гэта?—цябе лічылі ў сьпісах забітых пад Вэрдэнам...

— Вось як, зарагатаў Густаў, значыцца мяне тут жывым пахавалі. Не, цётка Мар'я, я быў толькі вельмі сур'ёзна паранены пад Вэрдэнам і трапіў у палон, адкуль зараз і вярачаюся на бацькаўшчыну.

— І памаўчаўшы крыху, ён ціха спытаў:

— Скажэце, цётка Мар'я, вы ня ведаеце дзе зараз знаходзяцца мае бацькі? Яны павінна-быць эвакуіраваліся ў глыбіню краіны?

— Не, гаротны Густаў, гэта ня так, смутна адказала яму старая жанчына. Твой бацька і маці абодва згінулі пад руінамі свайго дому яшчэ пры першай бамбардыроўцы гораду.

— Бедны бацька, бедная маці, з нудой прашаптаў Густаў, бяссільна апускаючыся на адзін з камнёў. Мне так хацелася іх бачыць.

— А скажэце, цётка Мар'я, нерашуча спытаў Густаў Мозэль, вы ня ведаеце дзе знаходзіцца зараз мая Паліна—Паліна Грэнье, з якой я зрабіў заручыны перад самай вайной?

— Паліна Грэнье, перапытала яго старая. Гэта такая прыгожая блёндынка, дачка гаспажы Грэнье, якая трымала маленькае бістро *) ля самай крамы фабрыкі?

— Вось, вось... яна самая і ёсьць.

— О, яна ня блага жыве ў Парыжы, засьмяялася старая. У аксаміт апранута, пудрыцца, валасы астрыгла па апошняй модзе.

— Што-ж яна там робіць? З заміраньнем у сэрцы спытаў старую Густаў Мозэль. Працуе?

— Дзе там працуе! са сьмехам адказала яна яму. Гуляе, як і большасьць нашых маладых дзяўчат, выкінутых вайною на тратуары Парыжу...

* * *

У тавэрні „Пантэон", што ля Сарбоны было шумна і весела.

Лёкаі ў палінялых смокінгах і ў белых фартухох з вялікімі падносамі поўнымі шклянак, бутэляк і кружак, лоўка сьлізгалі, прабіраючыся сярод гэтага, кіпучага вясельлем натоўпу, прыймаючы заказы ад адных, даючы рэшту другім, нарыхтоўваючы спэцыяльныя напіткі трэцьцім.

— Гарсон, шклянку піва сьветлага, шклянку віна—было чутна з усіх бакоў тавэрны.

Лёкаі зварачаліся ў залю нагрувашчаныя шклянкамі піва, бутэлькамі віна, кружкамі гарачага пахучага кава, каб разнесьці ўсе гэта нецярпліва чакаючым іх наведвальнікам і каб атрымаць ад новых, якія толькі зараз прыйшлі ў тавэрну іншыя заказы.

— Нарэшце я цябе злавіў праклятая патаскуха. Ледзь стрымліваючы злосьць у голасе гаварыў Густаў Паліне, якая сядзела ля яго на мягкай канапе. Усе бістро абходзіў сёньня, ва ўсіх „кабаках" пабываў. Ведаў дзе цябе шукаць, праклятую.

— За што ты мяне лаеш, мілы Густаў,—ціха спытала маладая жанчына.

І з сумнаю ўсьмешкаю дадала:

Ты-ж спытай лепей чаму я зрабілася гэткай, чаму пайшла гуляць.

— Няма чаго пытаць, гэта і так вядома, з нянавісьцю ў голасе зашыпеў мужчына і ў звычайна добрых вачох яго загарэліся аганькі глухой злосьці. Добрых сукенак захацелася, віна... Заб'ю сука...

— Не, ты выслухай... забіць заўсёды пасьпееш, поўным сьлёз голасам гаварыла Паліна. Не, не, ты выслухай. Немцы прыйшлі ў наш горад... Салдаты тыя нічога, але афіцэры... абняславілі мяне, замучылі... Тапіцца хацела, дык не магла рашыцца... боязна было. Пасьля матку забілі пры бамбандыроўцы, бегчы прышлося, разам з іншымі ў Парыж трапіла... А тут голад, холад, працы няма... Багатыя людзі за пяшчоты сотні франкаў ня лічучы плацяць, а на фабрыку працаваць ня пушчаюць. Галадала і халадала доўга пакуль сьмеласьці набралася... А тут якраз ліст прышоў, што ты забіты пад Вэрдэнам. Гэта вестка мяне як абухом па галаве. Траціць мне больш ня было чаго, галадаць у мяне ня было больш сілы... Ну, вось я пайшла... на панэль... прадаваць сваё цела...

— Горка плакала Паліна, уткнуўшы сваю курчавую галоўку ў маленькую модную торбачку. Але за крыкам і гвалтам вясёлай тавэрны ніхто ня чуў, акрамя Густава, яе рыданьня.

— Дык вось яно што? задумліва казаў бязногі Мозэль. Ты значыць таксама ахвяра гэтай страшэннай вайны. Бедная, бедная!

І падумаўшы з хвіліну:

— А гаспадзін Дюр'ер нажыў за гэты час дзьве новыя фабрыкі. Аг-а... так-та... гэта тады, калі мы, дурні, там у акопах уміралі, каб ім жылося лепш чым раней, казаў і як бы да тонкасьці зразумеў, быццам заслона нейкая звалілася з вачэй.

— Правы быў Поль Жырандэль, правы быў і бедны Франц, падумаў Густаў, бязуважліва мяшаючы лыжачкай ужо даўно прастыўшую шклянку кавы.

— Ты даруеш мяне Густаў, не сярдуеш?—у трапятлівым страху шаптала яму Паліна.

— Ці бачыш Паліна, сур'ёзна адказаў ёй на гэта бязногі Мозэль, Я, ты і шмат іншых—усе мы скалечаныя вайной, няшчасныя людзі. Але ўміраць мы яшчэ не павінны, мы ня маем права на сьмерць. Ты думаеш, што вайна скончана. Гэтак думаў і я да сёньняшняга дню. Але зараз я добра зразумеў, што вайна гэта яшчэ далёка ня скончана, што яна яшчэ толькі пачынаецца... Вось чаму мы і не павінны, мы ня маем права на сьмерць. Жыцьцё заклікае нас, Паліна, выправіць маленькую гістарычную памылку, а разам і зьвесьці рахункі з сапраўдным вінавайцам сусьветнай бойні—зьвесьці рахункі з тымі, хто вінават у тваім, маім і наогул у людзкім горы. Ты пойдзеш са мной мая, маленькая Паліна?

— З табой, мілы Густаў, хоць на край сьвету.

... А шумная тавэрна «Пантэон», што ля самай Сурбоны весялілася. Францыя буйна спраўляла сваю піраву перамогі над Нямеччынай

*) Канец. Гл. „Сав. Бел." № 182

*) Бістро—маленькі шынок.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ ПРЫ СНК БССР

па арганізацыю будаўніцтва па ўсіх галінах народнае гаспадаркі на бліжэйшае пяцігодзьдзе.

[illegible]

Народнаму Камісарыяту Асьветы з удзелам Народнага Камісарыяту Працы, Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі і іншым зацікаўленым установам сваечасова арганізаваць падрыхтоўку недастатковай кваліфікаванай сілы, прычым арганізацыя самой падрыхтоўкі павінна быць пастаўлена такім чынам, каб падрыхтоўваемая рабочая сіла магла быць скарыстана ў даным будаўнічым сэзоне.

Праграма курсаў павінна адпавядаць запатрабаваньням будаўніцтва з улікам новых прыёмаў яго вытворчасьці.

Аб выніках ходу падрыхтоўкі кваліфікаваных будаўнікоў Народны Камісарыят Асьветы і Народны Камісарыят Працы абавязаны штогодна не пазьней 15 красавіка паведамляць камітэту па будаўніцтву.

3. З прычыны таго, што паказаны плян падрыхтоўкі не ізжывае недахопы рабочай сілы па некаторых прафэсіях,—запрапанаваць Народнаму Камісарыяту Працы зрабіць захады да вучоту наяўнасьці кваліфікаваных будаўнікоў у сельскіх мясцовасьцях для скарыстаньня іх у плянавым парадку для будаўніцтва, пашырыўшы сетку карэспандэнцкіх пунктаў у мясцох адходу і наяўнасьці будаўнікоў, забясьпечыўшы існаваньне гэтых пунктаў у працягу цэлага году.

Адначасова з гэтым правесьці не пазьней 1-1-1930 году мерапрыемствы па спрашчэньню сыстэмы вучоту і рэгістрацыі рабочых будаўнікоў.

4. Запрапанаваць будуючым арганізацыям і установам рабіць сваечасова захады да поўнага скарыстаньня будаўнічага сэзону, а таксама пераносіць на зімні пэрыяд тыя работы, тэхнічнае правядзеньне якіх магчыма ў зімні час (прыгатаўленьне крокваў, нарыхтоўка матар'ялаў для падлогі, работа па цэнтральнаму апалу, вязка рам, дзьвярэй і г. д.).

Рамонтныя, а таксама ўнутраныя работы павінны быць выконваемы ў першай палове будаўнічага сэзону.

5. Запрапанаваць Камітэту па Будаўніцтву не пазьней 15-X—1929 году распрацаваць мерапрыёмствы па падвышэньню прадукцыйнасьці працы.

6. Маючы на ўвазе нізкую кваліфікацыю будаўнічых рабочых, лічыць неабходным арганізаваць перападрыхтоўку будаўнікоў па падвышэньню іх кваліфікацыі, для чаго запрапанаваць Народнаму Камісарыяту Асьветы і будаўнічым арганізацыям, па ўзгадненьню з саюзам будаўнікоў, арганізаваць перападрыхтоўку будаўнічых рабочых, выходзячы з наступнага разьліку:

У 1929-30 годзе павінна быць перападрыхтавана ня менш 10 проц. усіх кваліфікаваных рабочых.

У 1930-31 годзе павінна быць падрыхтавана ня менш 15 проц. кваліфікаваных рабочых.

У 1931-32 годзе павінна быць падрыхтавана ня менш 20 проц. кваліфікаваных рабочых.

У 1932-33 годзе павінна быць падрыхтавана ня менш 25 проц. кваліфікаваных рабочых.

7. Дзеля ўхіленьня плыўкасьці складу рабочых—абавязаць будуючыя і будаўнічыя арганізацыі шырэй практыкаваць замацаваньне за сабой сталых кадраў кваліфікаваных рабочых.

ІІ. Па забясьпечаньні будаўніцтва тэхнічным пэрсаналам.

1. Для памяншэньня недахопу ў вышэйшым тэхнічным пэрсанале—пасіліць ужываньне будаўнічымі арганізацыямі сыстэмы кантрактацыі студэнтаў старшых курсаў ВТУЗ для працы ў БССР. Прапанаваць будаўнічым і будуючым арганізацыям, у мэтах забясьпечаньня вышэйшым тэхнічным пэрсаналам, устанавіць спэцыяльныя стыпэндыі для вучняў вышэйшых будаўнічых вучэбных установаў.

2. Для павялічэньня колькасьці сярэдня-тэхнічных кадраў—паступова пашырыць прыём вучняў у Менскі політэхнікум па архітэктурнаму аддзяленьню, пачынаючы з 1929-30 году.

Прапанаваць будаўнічым арганізацыям, пасьля скарыстаньня мясцовых сіл, запрашаць неабходную ім колькасьць тэхнікаў з іншых рэспублік і скарыстоўваць практыкантаў з ВТУЗ'аў.

У мэтах падрыхтоўкі кваліфікаваных тэхнікаў для прамысловага будаўніцтва выдзяліць з старшых курсаў Менскага політэхнікуму групу вучняў з ухілам у кірунку прамысловага будаўніцтва і адпаведныя гэтай задачы зьмены ўнесьці ў праграму і вучэбныя пляны палітэхнікуму.

3. Арыентыровачна прыняць плян падрыхтоўкі дзесятнікаў у наступным відзе: а) адчыніць з 1929-30 году сталыя школы з 2-х гадовым курсам у Менску і Віцебску, б) менскія кароткатэрміновыя курсы (4-х месячныя) заставіць яшчэ на 2 гады (1929-1930 і 1930-1931 г. г.) і в) арганізаваць ў Віцебску кароткатэрміновыя курсы на 1929-30 год. Кароткатэрміновыя-ж курсы (4-х месячныя), якія дзейнічалі ў 1928-29 годзе ў Полацку, Воршы і Мазыры, зачыніць з пачатку 1929-30 году.

Лічыць неабходным, нараду з падрыхтоўкай новых кадраў, дакваліфікаваць працуючых цяпер на будаўніцтве дзесятнікаў з ліку практыкантаў-вылучэнцаў, якія ня маюць належнай тэорэтычнай падрыхтоўкі. Для гэтай мэты прапанаваць Народнаму Камісарыяту Асьветы арганізаваць у Менску і Гомелі спэцыяльныя кароткатэрміновыя курсы (7-мі месячныя) на 2 гады (1929-30 і 1930-31).

ІІІ Па будаўнічым матар'ялам.

1. Плян разгортваньня прамысловасьці будаўнічых матар'ялаў лічыць плянам мінімальным.

2. З мэтай рэальнага выкананьня пляну разгортваньня прамысловасьці будаўнічых матар'ялаў прапанаваць:

а) Вышэйшаму Савету Народнае Гаспадаркі да 1 жніўня 1929 году скончыць трэстыраваньне цаглянай, вапнянай і іншай прамысловасьці;

б) Вышэйшаму Савету Народнае Гаспадаркі і акруговым выканаўчым камітэтам давесьці магутнасьць заводаў да найбольшай нагрузкі, шляхам рэканструкцыі заводаў з пераходам на машынную фармоўку, пракладкай рэйкавых шляхаў, пабудовай дадатковых пячэй і сушыльных памяшканьняў і г. д., прадугледзіўшы зьмены ў прамфінпляне;

в) Белсампрамсаюзу, Белсельсаюзу (па таварыствах агнятрывалага будаўніцтва), сялянскім камітэтам узаемадапамогі і іншым арганізацыям, якія вядуць саматужную вытворчасьць, давесьці вытворчасьць будаўнічых матар'ялаў на іх прадпрыемствах да найбольшых разьмераў.

2. Прапанаваць ВСНГ пасіліць пры дапамозе Беларускае Акадэміі Навук далейшае вышукваньне месцараджэньня будаўнічых матар'ялаў з мэтай пашырэньня [illegible]

[illegible] радку выдаткаваньня будаўнічых матар'ялаў.

Прапанаваць усім будуючым і будаўнічым арганізацыям праводзіць узмоцненую эканомію ў выдаткаваньні дэфіцытных прывозных матар'ялаў, як у напрамку дапушчальнага адказу ад канструкцыі з гэтых матар'ялаў, гэтак і ў напрамку паменшаньня выдатку матар'ялаў там, дзе нельга адмовіцца ад іх спажываньня, шляхам прымяненьня эканомных норм разьліку, эканомнага праэктаваньня, папярэджаньня лішкавых страт і адходаў.

6. Прапанаваць ВСНГ распрацаваць канкрэтныя мерапрыемствы па палепшаньні якасьці вытворчасьці будаўнічых матар'ялаў і аб прынятых захадах паведаміць Эканамічную Нараду не пазьней 1-І—1930 году.

7. Прапанаваць Н. К. Гандлю сваечасова выпрацоўваць цэны на будаўнічыя матар'ялы з такім разьлікам, каб для чарговага будаўнічага сэзону цэны апублікоўваліся да 15-XI.

8. Абавязаць ведамствы і ўстановы штогодна, не пазьней 20-VIII, прадстаўляць у НК Гандлю заяўкі на патрэбныя для будаўніцтва надыходзячага году матар'ялы, згодна норм устаноўленых камітэтам па будаўніцтву.

9. Даручыць НК Гандлю разам з камітэтам па будаўніцтву выконваць праверку заяў і ўстанаўляць штогодна разьмер агульнага запатрабаваньня ў будаўнічых матар'ялах, прычым у агульным балянсе матар'ялаў прадугледзіць вызначаны фонд для індывідуальнага жыльлёвага будаўніцтва. Тэрмін складаньня балянсу будаўнічага матар'ялу ўстанавіць—1 студзеня.

10. Снабжэньне рэспубліканскай і мясцовай прамысловасьці (як правіла) усімі будаўнічымі матар'яламі згрупаваць у Белпайгандлю, за выключэньнем часткі матар'ялаў, завозімых транзітам па непасрэдным праз сындыкаты заказам.

11. Абслугоўваньне шырокага рынку ўскласьці на Белпайгандаль. Дапусьціць жыльлёвую і спажывецкую каапэрацыю да снабжэньня індывідуальнага будаўніцтва матар'ямі; снабжэньне-ж шырокага рынку праз жыльлёвую каапэрацыю дапусьціць толькі ў тых пунктах, дзе адсутнічае гандлёвы апарат Белпайгандлю.

12. Прапанаваць Балпайгандлю пашырыць сваю гандлёвую сетку і арганізаваць у акругах гуртова раздробныя магазыны.

13. Прапанаваць акрвыканкомам, па меры арганізацыі гуртова-раздробных магазынаў Белпайгандлю — ліквідаваць гандаль камунальных трэстаў будаўнічымі матар'яламі, з перадачай Белпайгандлю гандлёвых лішкаў, заключаных дагавароў на пастаўку матар'ялаў і адчыненых банкаўскіх крэдытаў.

14. У выкананьне пастановы СПА ад 21-XII—28 г. прапанаваць АВК абавязаць камунальныя трэсты і іншыя прадпрыёмствы па мясцовай прамысловасьці здаваць прадукцыю цэглы і вапны Белпайгандлю, за выключэньнем часткі, вызначанай дзеля задавальненьня патрэб акругі.

IV. Па арганізацыі транспарту.

1. У мэтах палепшаньня і патаненьня аўта-гужавога транспарту будаўнічых матар'ялаў як мясцовых, гэтак і прывозных,—даручыць Камітэту па Будаўніцтву і Белдортрансу, з удзелам зацікаўленых ведамстваў і арганізацый, распрацаваць мерапрыёмствы на бліжэйшае пяцігодзьдзе па рэгуляваньню і палепшаньню транспарту будаўнічых матар'ялаў, прадугледзіўшы магчымасьць утварэньня для гэтай мэты адзінай дзяржаўнай транспартнай арганізацыі, маючы на ўвазе пасіленьне аўтатранспарту за лік гужавога.

2. Прапанаваць Белдортрансу разам з зацікаўленымі ведамствамі і арганізацыямі, пры ажыцьцяўленьні пляну дарожнага будаўніцтва ўлічыць неабходнасьць таксама палепшаньня тых шляхоў, па якім будзе вытварацца перавозка будаўнічых матар'ялаў да буйных аб'ектаў будаўніцтва, прадугледжаных пяцігадовым плянам.

3. Даручыць Белдортрансу і будаўнічым арганізацыям удакладніць аб'ём перавозак будаўнічых матар'ялаў на бліжэйшую пяцігодку і вызначыць плян іх перавозкі ў акруговым разрэзе.

4. Лічыць неабходным памяншэньне прамысловага падатку для асоб, якія займаюцца транспартам будаўнічых матар'ялаў і даручыць НКФ распрацаваць адпаведны праэкт і ўнесьці яго на разгляд СНК не пазьней 15-IX—29 г.

V. Па арганізацыі праэктаваньня.

1. У мэтах рацыяналізацыі справы праэктаваньня лічыць неабходным:

а) для праэктаваньня прамысловага будаўніцтва ўзмацніць і пашырыць Праэктнае Бюро пры ВСНГ;

б) для праэктаваньня будаўніцтва жыльлёвага і ведамсьцьвеннага (школьнага, больнічнага і г. д.) арганізаваць пры Белжылсаюзе Жыльлёвае Праэктнае Бюро з пачатку новага гаспадарчага году;

в) для праэктаваньня сельска-гаспадарчага будаўніцтва ўтварыць Спэцыяльнае Праэктнае Бюро пры НК Земляробства.

Даручыць Камітэту па Будаўніцтву, з удзелам гэтых арганізацый, распрацаваць пытаньне аб разьмеркаваньні паміж імі працы па праэктаваньні, удакладніўшы кампэтэнцыю кожнай з іх.

2. Прапанаваць кіраўнікам паказаных Праэктных Бюро прыняць меры да прыцягненьня інжынэраў-праэктыроўшчыкаў з высокай кваліфікацыяй і дастатковым практычным стажам.

3. У мэтах узаемнага абмену вопытам усе паказаныя Праэктныя Бюро павінны падтрымліваць між сабою цесную сувязь.

4. Праэктаваньне па асобна-складаным пабудовам і па спэцыяльным работам, якія выконваюцца існуючымі агульнасаюзнымі арганізацыямі (Хімбуд, Гіпромэз, Шклобуд, Хладаэкспарт і інш.) павінна перадавацца адпаведным арганізацыям ці астатнія павінны прыцягвацца да экспэртызы. Незалежна ад гэтага, для палепшаньня праэктаваньня, належыць карыстацца адпаведнай саюзнай і замежнай кваліфікаванай тэхнічнай дапамогай і экспэртызай.

5. Незалежна ад пералічаных у п. І праэктных арганізацый у асобных будаўнічых арганізацыях могуць існаваць праэктныя ячэйкі для складаньня рабочых чарцяжоў і іншых работ па праэктаваньню, зьвязаных непасрэдна з вытварэньнем будаўнічых работ.

6. У мэтах спрашчэньня праэктаваньня і прысьпешаньня праэктных работ—прапанаваць усім Праэктным Бюро і паасобным ведамствам і ўстановам:

[illegible] зьвязаных з праэктаваньнем, установы і ведамствы абавязаны прыступаць неадкладна пасьля складаньня гадовых пляну капітальнага будаўніцтва.

3. У залежнасьці ад вынікаў праэктаваньня—установы і ведамствы павінны строга пільнавацца наступных запатрабаваньняў:

а) заказ абсталяваньня павінен рабіцца не раней зацьверджаньня экскізнага праэкту вызначанага будаўніцтва;

б) прыступ да вытварэньня будаўнічых работ дапушчаецца выключна пры ўмове наліччa канчаткова зацьверджанага і ўзгодненага ў належных органах праэкту.

VI. У адносінах будаўнічых арганізацый.

1. Выходзячы з разьмераў намечанага пяцігадовым плянам будаўніцтва, лічыць існуючую ў БССР сетку будаўнічых кантор—Белдзяржбуд, Белжылсаюз і Гандальбуд—дастатковай для выкананьня гарадзкога будаўніцтва падрадным спосабам, з арганізацыяй гэтымі конторамі (акрамя—Гандльбуду) сваіх філіалаў у тых акругах, дзе гэткіх ня маецца ў даны час.

2. Абавязаць будаўнічыя арганізацыі ўтварыць у сябе спэцыяльныя рамонтныя аддзелы для абавязковага прыёму да выкананьня ўсіх капітальна-рамонтных работ.

3 Да вытварэньня складаных і буйных спэцыяльных работ (напрыклад, каналізацыя, вадаснабжэньне, пабудова халадзільнікаў і г. д.) могуць быць прыцягнуты існуючыя агульнасаюзныя будаўнічыя канторы.

4. Маючы на ўвазе, што штогодна ўзрастаючы аб'ём сялянскага будаўніцтва, у асаблівасьці—калгаснага і саўгаснага, патрабуе выкананьня работ падрадным спосабам, утварыць пры НК Земляробства Бюро сялянскага будаўніцтва для вытварэньня падрадным спосабам буйных аб'ектаў будаўніцтва па індустрыялізацыі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі.

Даручыць НК Земляробства разам з Камітэтам па будаўніцтву распрацаваць грунтоўныя палажэньні арганізуемай установы і праз Дзяржплян падаць у Эканамічную Нараду.

5. Канстатуючы вялікую недастарчальнасьць уласных сродкаў будаўнічых арганізацый, даручыць Дзяржпляну і НК Фінансаў распрацаваць канкрэтныя мерапрыёмствы ў адпаведнасьці з дырэктывамі СПА па правядзеньню асноўных і зваротных сродкаў будаўнічых арганізацый у адпаведнасьці з іх вытворчай праграмай.

6. Размежаваньне будаўнічых работ паміж паасобнымі будаўнічымі арганізацыямі ўскласьці на Камітэт па будаўніцтву.

VII. Па фінансаваньню будаўніцтва.

У мэтах упарадкаваньня фінансаваньня будаўніцтва—прызнаць неабходным, каб на падставе агульнага аб'ёму будаўніцтва, вызначанага пяцігадовым плянам народнае гаспадаркі і гадовымі плянамі, вытвараліся пакварталныя разьмеркаваньні сродкаў, накіраваных на будаўніцтва з усіх крыніц. Працу гэту павінны выконваць па заяўкам будаўнічых і будуючых арганізацый НК Фінансаў і Дзяржплян не пазьней сьнежня, а памянёныя арганізацыі свае заяўкі павінны ўносіць у Дзяржплян не пазьней 1 лістапада 1929 году.

VIII. Па пасіленьню будаўнічага кантролю.

Прымаючы пад увагу невыстарчальнасьці кантролю за будаўніцтвам на мясцох, ажыцьцяўляемага акруговымі інжынэрамі, якія ня маюць штатаў і загружаны цяпер функцыямі, якія не адносяцца да тэхнічнага кантролю і рэгуляваньню будаўніцтва, пасіліць кантроль за будаўніцтвам на мясцох.

Даручыць НК РСІ ўстанавіць неабходныя штаты ў адпаведнасьці з аб'ёмам будаўніцтва і функцыямі органаў будаўнічага кантролю.

IX. Па рацыяналізацыі і мэханізацыі будаўніцтва.

1. Прапанаваць Камітэту па Будаўніцтву пахутчыць распрацоўку канкрэтных мерапрыёмстваў на пяцігодзьдзе па рацыяналізацыі будаўніцтва, з такім разьлікам, каб да 1 студзеня 1920 году былі выданы адпаведныя пастановы па найбольш значным пытаньням.

2. Даручыць Камітэту па будаўніцтву з удзелам будаўнічых арганізацый устанавіць парадак узаемнага абмену будаўнічымі арганізацыямі сваімі дасягненьнямі ў галіне будаўніцтва, асабліва ў адносіне мерапрыёмстваў па рацыяналізацыі і патаненьню будаўніцтва.

X. Па стандартызацыі і вопытна-паказальнаму будаўніцтву.

1. Лічучы неабходным наладзіць вопытна-паказальнае будаўніцтва, тыпізацыю і стандартызацыю будаўніцтва, згрупаваць распрацоўку ўсіх гэтых пытаньняў у Камітэце па Будаўніцтву, прадаставіўшы астатняму права прыцягваць да разгляду гэтых пытаньняў навукова-дасьледчыя арганізацыі і экспэртаў-спэцыялістых.

2. Прапанаваць Камітэту па будаўніцтву распрацаваць плян і праграму работ на бліжэйшае пяцігодзьдзе па стандартызацыі і вопытна-паказальнаму будаўніцтву.

3. Прапанаваць усім установам і арганізацыям, не абмяжоўваючыся прымяненьнем агульна-саюзных стандартаў разгарнуць самастойную працу па выпрацоўцы ведамсьцьвенных стандартаў, у прыватнасьці стандартаў паміж паверхавых перакрыцьцяў, даху, перагародак, лесоў і г. д., абавязаўшы іх аб сваёй рабоце і аб прапрацаваных імі тыпах стандартаў і вопытнага будаўніцтва паведамляць у Камітэт па Будаўніцтву дзеля агульнага ўзгадненьня і выкарыстаньня пры апублікаваньні агульнарэспубліканскіх тыпаў.

4. Прапанаваць усім будуючым арганізацыям сваечасова даваць заказы на ўсе тыя часткі і элементы будынкаў масавага вытварэньня, якія выраблюцца альбо могуць быць выраблены ў майстэрнях ці заводзкіх прадпрыемствах, у прыватнасьці, цалкам выкарыстаць прадукцыю Бабруйскага заводу дэталяй.

5. Прапанаваць усім будуючым арганізацыям рабочыя чарцяжы праэктаў увязваць з існуючымі стандартамі лясных матар'ялаў, жалезных балек, шкла, вакон, дзьвярэй і інш.

Старшыня Эканамічнай Нарады пры Савеце Народных Камісараў БССР **М. Карклін.**

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканомнарады БССР **В. Крывіцкі.**

2 жніўня 1929 г., г. Менск.

ХРОНІКА.

Усебеларускі зьлёт піанэраў.

Учора на летняй пляцоўцы „Прафінтэрн" адбываўся праця́г спаборніцтваў па фізкультуры сярод удзельнікаў зьлёту.

* *
*

Дзелавая праца піанэрканфэрэнцыі 12 жніўня скончылася вялікім вечарам самадзейнасьці ўдзельнікаў зьлёту. Былі праведзены шэраг цікавых выступленьняў выключна сіламі дзяцей.

* *
*

Учора і сёньня дэлегаты злёту асобнымі групамі выяджаюць на фабрыкі, заводы і чырвонаармейскія лягеры, дзе будуць праведзены лятучыя мітынгі.

Да XV Міжнароднага Юнацкага Дню.

Камсамольскія арганізацыі пачаклі падрыхтоўчую працу да правядзеньня XV МЮД.

У гэты час у Менску будуць праведзены агульна-раённыя сходы камсамольцаў разам з беспартыйнай моладзьдзю.

Камсамольскія ячэйкі наладжваюць выезды ў падшэфныя вёскі і чырвонаармейскія часткі.

У час сьвята па ячэйках будзе праведзена масавая вярбоўка рабочай моладзі ў камсамол.

Фізкультура і спорт.

Масавы вечар.

Культаддзел ЦСПСБ у нядзелю 18-га жніўня наладжвае ў садзе „Прафінтэрн" масавае гуляньне, прысьвечанае Першай Усебеларускай Спартакіадзе сялянскіх фізкультурнікаў.

У часе гуляньня будуць наладжаны сустрэчы па баскет-болу паміж камандамі Менску, Віцебску, Гомелю і Бабруйску. На вэлёдроме будуць праведзены гульні па гарадкох. На вэлёдроме-ж будуць наладжаны вэлёгонкі па 1, 3 і 5 кілёмэтраў.

Пачынае працаваць вэлёсэкцыя.

Заўтра на вэлёдроме саду „Профінтэрн" пачне працаваць міжсаюзная вэлёсэкцыя. Запіс у сябры сэкцыі працягваецца.

Падрыхтоўка да Усебеларускай спартакіяды.

Ідзе ўзмоцнёная падрыхтоўка да Усебеларускай спартакіяды сялянскіх фізкультурнікаў: рамантуецца пляцоўка ў садзе „Прафінтэрн", будуецца новая бэтонная спортпляцоўка, устанаўліваецца палявы тэлефон, радыё. ВСФК Бел. загатовіў 5000 білетаў для ўваходу на спартакіяду, якія будуць разьмеркаваны па прадпрыёмствах і ўстановах.

Прыезд гасьцей на Спартакіяду.

На Усебеларускую Спартакіяду сялянскіх фізкультурнікаў чакаецца прыезд прадстаўнікоў спартінтэрну, Украінскага савету фізкультуры, ЦСФК РСФСР, прадстаўнікоў Беларускай вайсковай акругі і др.

Зьезд спэцыялістаў чыгункі.

20 верасьня ў Менску адчыніцца Усебеларускі зьезд інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў саюзу чыгуначнікаў. Паміж іншымі пытаньнямі зьезд абгаворыць даклад аб 5-гадовым пляне разьвіцьця транспарту, экономпраца і ўдзел у ёй інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў. У працы зьезду прыме ўдзел да 30 чалавек, працягнецца ён 3-4 дні.

Аплата рабочых, паступаючых у ВНУ.

Нашаму супрацоўніку паведамілі ў Наркампрацы, што рабочыя і служачыя, якія камандыруюцца ў рабфакі і паступаюць у ВНУ, павінны ад сваіх прадпрыёмстваў атрымаць выхадную дапамогу ў разьмеры месячнага заработку.

Рабочыя і служачыя, якія паступалі ў рабфакі і ВНУ, але ня былі прыняты, маюць права вярнуцца на ранейшае месца працы. Не пазьней, як праз 5 дзён пасьля абвяшчэньня вынікаў прыёму, прадпрыёмствы і ўстановы павінны прыняць абратна на працу такіх рабочых і служачых.

Падача заяў у ВНУ.

Паводле апошніх вестак Наркамасьветы ў БДУ пададзена 957 заяў, з іх 195—ад рабочых. У Сельска-Гаспадарчую Акадэмію—481 заява, з якіх 86 ад рабочых і ў Вэтэрынарны інстытут пададзена дагэтуль 159 заяў у тым ліку 34 ад рабочых.

Рабочых у савецкі апарат.

Згодна рашэньню агульнага сходу рабочых менскага заводу „Дрэваапрацоўшчык"—3 рабочых вылучаны ў апарат НКФ Беларусі замест вычашчаных: Клімавецкі—рабочы з 20 гадовым стажам. Кузьнец. Добравольскі—рабочы стаж 21 год. Далецкі,—сталяр, актыўны грамадзкі працаўнік.

Усе рабочыя зараз займаюцца на ўсебеларускіх курсах вылучэнцаў.

Нядзельны Універсытэт „Бязбожніка" пры БДУ.

ЦС „Бязбожніка" складзена камісія дзеля распрацоўкі пытаньня аб адчыненьні пры БДУ нядзельнага Універсытэту „Бязбожніка". У Камісію ўвайшлі т. т. Платун, праф. Нікольскі і проф. Вольфсон.

Абсьледваньне нацыянальнай працы.

Прэзыдыум ЦП саюзу хэмікаў паранаў правесьці абсьледваньне пастаноўкі нацыянальнай працы на больш буйных прадпрыёмствах. Для абсьледваньня на ф-ках: „Чырвоная Бярэзіна", „Домбаль", „Ноўка" камандыраван прадстаўнік саюзу.

Прафсаюзы—ў дапамогу вёсцы.

Аргаддзелам ЦСПСБ зараз падагулена праца па ўдзелу прафсаюзаў у васеньняй пасеўнай кампаніі.

Рабочыя брыгады арганізавалі 25 калектыўных гаспадарак, 2 машынных таварыствы, 2 малочныя гаспадаркі 1 мэліарацыйную.

Рабочымі для вёсак закуплена 189 новых плугоў, адрамантавана—3516. У вёскі накіравана 2 трактары, 9 новых веялак, 6 малацілак.

Курсы дзесятнікаў-лесарубаў.

Згодна рашэньню Прэзыдыума ЦП саюзу с.-г. і лясных рабочых з 15 жніўня ў Бабруйску арганізоўваюцца 3-хмесячныя курсы для падрыхтоўкі з ліку батракоў дзесятнікаў лесарубаў.

На курсы будуць прыняты 60 чалавек.

Куткі кас ашчаднасьці.

У мэтах папуляррызацыі ашчаднай справы, пры клюбах і некаторых чырвоных кутках адчыняюцца куткі кас ашчаднасьці. У кутках будзе літаратура па розных галінах ашчаднай справы, будуць выдавацца розныя даведкі і г. д.

Рэспубліканскі фонд дапамогі беспрытульным.

У пачатку бягучага году дзеля павялічэньня напльіву сродкаў у рэспубліканскі фонд дапамогі беспрытульным, рэдакцыя газэты „Известия ЦИК СССР и ВЦИК" супольна з Дзіцячай камісіяй пры ЎсеЦВК выпусьціла спэцыяльныя падпісныя лісты, якія былі разасланы па СССР ва ўсе ўстановы, прадпрыёмствы, заводы, школы і г. д.

Да гэтага часу большасьць падпісных лістоў з сабранымі сумамі звыш 200.000 руб., ужо звернуты назад. Усё-ж вялікая колькасьць лістоў, ня гледзячы на індывідуальныя напаміны, яшчэ не звернуты.

Улічваючы, што кожнаму гэткаму лісту вядзецца спэцыяльны вучот і згуба яго разглядаецца, як згуба грашовага дакуманту, рэдакцыя газэты „Известия ЦИК СССР и ВЦИК" і дзіцячая камісія, просяць усе арганізацыі, установы, прадпрыёмствы і школы, якім былі разасланы падпісныя лісты, тэрмінова скончыць падпіску па ім і звярнуць гэтыя па адрасу (Москва, 37, Страстная пл., проезд им. Скворцова-Степанова, 5, главная контора газеты „Известия ЦИК СССР и ВЦИК").

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 14-га ЖНІЎНЯ 1929 г.

	Куп.	Прад.
І 6 проц. выйгр. паз.	4.86	—
Бяспроц. выйгр. паз. 26 г.	128.75	130.75
Выйгр. пазыка 1929 г.	101.10	101.50
10 проц. выйгр. пазыка 1927 г.	26.28	26.38
3-я сялянск. выйгр. паз. 1927 г.	5.01	—
Дзярж. паз. узм. сял. гас.	10.64	10.69
1 выйг. паз. індустр. 27 г.	25.95	26.05
2 „ „ „ проц.	26.65	26.75
„ „ „ „ б-проц.	25.54	25.64
ІІ проц. дзярж. паз. 28 г.	104.98	105.05
12 проц. рэнтная пазыка 1927 г.	102.45	—

ПАПРАЎКА.

У газэце „Савецкая Беларусь" за 13 жніўня ў фэльетоне „Супакойнай ночы"... ўкралася недакладнасьць: надрукавана—„больш сьпіш—лепш грашыш", а трэба: „больш сьпіш—менш грашыш"...

ТЭАТР—КІНО

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР. ГАСТРОЛІ МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ. Серада 14-га жніўня. Для членаў прафсаюзаў. „МИСТЕР ИКС" у 3-х дзеях КАЛЬМАНА. ПАЧАТАК А 9-й ГАДЗІНЕ.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА", З аўторка, 13 жніўня. МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „НАВАЛЬНІЦА". У 6 частках. Звыш праграмы: КІНО-ХРОНІКА № 37.

КІНО-САД «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА» Савецкая № 71. З 13 жніўня. Вялікі мастацкі гістарыч. баявік з эпохі панаваньня Паўла І. „ЗАЛАТАЯ ДЗЮБА". Штодня 2 сэансы, пачатак: 1-га—9 г. 15 х. 2-га—10 г. 45 х. Каса а 7 гадз.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». Выключны мастацкі баявік па аповесьці „Бурлачка" Негуялевіцкага. „ВАСІЛІНА". Драма ў 6 частках. Звыш праграмы: Хроніка Белдзяржкіно № 18.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ. ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ „ГОРНАЯ БАЛЯДА". Драма ў 7 частках з пралёгам. Пачатак а 7 гадз. 15 хв. Каса а 6 г.

1-Ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПРАЛЕТАРЫ" „АДРАС ЛЕНІНА". Штодня 2 сэансы: у 3 з паловай і 5 гадзін. Каса—ад 2-х гадз. Па нядзелях ад 12 г. дню.

Будуецца новы завод.

[illegible]

Суд.

ЖУДАСНАЕ ЗАБОЙСТВА.

У в. Прысна, Веткаўскага раёну, Гомельскай акругі, жылі трое маладых хлапцоў: Мельнікаў Гаўрыла 19 г., Ленцоў Іван 19 г. і Пацееў Міхась 17 год.

Нягледзячы на малады ўзрост, кожны з іх ужо ўсьпеў судзіцца: Мельнікаў за замах на забойства быў прыгавораны на тры гады зьняволеньня, Ленцаў за згвалтаваньне—на 1 год і 8 мес., Пацееў за крадзёж—на тры месяцы прымусовых работ.

Вось гэтая, з маладых да раньняя „тройца" склала паміж сабою хаўрус, мэтаю якою было ўтварэньне у далейшым „прыбытковых" злачынств.

Недалёка ад в. Прысна, на хутары, жыла сям'я Маршыных. Сям'я была заможная, гаспадары старыя, а таму яны трымалі батракоў. У батракі да Маршыных паступіў брат Мельнікава Гаўрыла —Мельнікаў Іван.

Іван зышоўся з дачкой гаспадароў, зрабіўся іх зяцем і быў прыняты ў гаспадарку. Яны ўжо мелі дваіх дзяцей: аднаму два гады, другому 10 месяцаў.

Такім чынам сям'я Маршыных складалася: са старыка Маршына, яго жонкі, дачкі, зяця, двух унукаў, батрака-падростка паваліжаніна Сьцяпана і батрачкі Уліты Міхеявай.

Мельнікаў Гаўрыла ведаў ад брата Івана, што Мартыны жывуць добра, што ў іх ёсьць грошы, а таму „тройца" і парашыла пайсьці у госьці да Маршыных, дзе спадзявалася мець добры „прыбытак".

Сталі рыхтавацца: Мельнікаў і Ленцаў, здабылі сабе па „ўрэзу", а Пацееў зьмайстрыў „пілу"—узяў вілы трапчаткі, абламаў крайнія зубы, а сярэдні востра адтачыў. Пасьля падрыхтоўкі, сталі чакаць зручнага моманту.

У пачатку сакавіка б. г. Маршыны прадалі сена і бульбу і выручылі некалькі сот рублёў. Аб гэтым даведалася „тройца" і парашыла, што настаў ужо час „работы"...

Увечары, 9 сакавіка, злачынцы запраглі у сані каня, узялі сваё „аружжа" і паехалі на хутар. Едучы, умовіліся перабіць усіх, каб не засталося сьведак.

Злачынцы ўварваліся ў хату Маршыных і патрабавалі грошай. Жанчыны паднялі крык. Два стрэлы з „урэзаў", прымусілі замаўчаць старыка Маршына і яго жонку. Пацееў з „пікаю" кінуўся упярод і пачаў калоць дачку, маленькіх унукаў і варушыўшыхся яшчэ старыкоў Маршыных. У часе „работы" Пацееў выбегаў на двор глядзець, ці ня ідуць зяць і батрак, якіх ня было дома.

Праз некаторы час прыйшлі дамоў зяць і батрак. Злачынцы ўпусьцілі іх у хату. Ня ўсьпелі яны адыйсьці двух крокаў ад парога, як ужо ляжалі раненымі на зямлі. Батрак Сьцяпан доўга ня ўміраў. Ён поўзаючы, хаваўся то пад лаўку, то пад печ. Злачынцы выцягвалі яго адтуль і калолі „пікаю".

Прыкончыўшы з Маршынымі і батраком, злачынцы прымусілі батрачку Уліту шукаць ім грошы. Уліта перарыла усе куфры, разьвярнула ўсе палотны, злачынцы перавярнулі ўсю хату уверх дном.

Колькі злачынцы знайшлі грошай—невядома. Пацееў палез з Улітай у склеп і там шукаў грошай. Кончыўшы пошукі, прапанавалі Уліце стаць каля печы і Ленцаў стрэлам з „урэзу" забіў яе.

Перад уходам злачынцы, баючыся, каб хто-небудзь не застаўся жывы, тапаром дабівалі ўсіх.

Скончыўшы сваю працу, яны селі на каня і паехалі ў сваю вёску. Каня паставілі у хлеў, а самі пайшлі гуляць на вечарынку.

5 ліпеня Гомельскі Акруговы Суд прыгаварыў Мельнікава і Ленцава да растрэлу. Пацееў, як непаўналетні, прыгавораны да пазбаўленьня волі са строгай ізаляцыяй на дзесяць гадоў. Суд пастанавіў высяліць яго, пасьля адбыцьця меры сацыяльнай абароны ў Салаўкі тэрмінам на пяць год.

Сьвірыдава, як захоўваўшага сьляды гэтага жудаснага злачынства, суд прыгаварыў да двух год зьняволеньня.

Вярхоўны Суд прыгавар зацьвердзіў.

Б.

Да прыёму ў вячэрнія школы.

Згодна рашэньняў НК Асьветы, усе вячэрнія школы павышанага тыпу і школы рабочай моладзі рэарганізуюцца ў вячэрнія школы рабочай моладзі—першы канцэнтар з 3-хгадовым курсам навучаньня. Скончыўшыя школы будуць мець веды сямігадовай школы.

Распрацаван парадак паступленьня ў школы.

Усе паступаючыя павінны мець асьвету за 4 клясы сямігодкі, даведку аб [illegible]

школа рабочай моладзі пераходзіць у памяшканьне 13-ай школы (Камунальная вул.) Б. 4-ая яўрэйская рабочая школа пераводзіцца ў памяшканьне 32 (Загарадная вул,)

Першая школа рабочай моладзі пераводзіцца ў памяшканьне 22. Усе іншыя застаюцца ў ранейшых памяшканьнях.

Прыём заяў пачнецца 15 жніўня і працягнецца да 1-га верасьня.

Заняткі ва ўсіх школах пачнуцца 15 [illegible]

Апавяшчэньні

Да ведама паступаючых у Беларускі Камуністычны Універсытэт

[illegible]

Часова выкон. абавязкі адказнага рэдактара **П. ШАСТАКОЎ.**

МЕНСКІ АКРУГОВЫ ФІНАНСАВЫ АДДЗЕЛ АБВЯШЧАЕ [illegible] Фабрыка „СЛОН" [illegible] МЕНСКІ АКРФІНАДДЗЕЛ.

ЛЕНАПЛЯНЬКОВЫ КАМІТЭТ ПРЫ ЭКАНА БССР ЗАПРАШАЕ АГРАНОМАЎ, працаваўшых у галіне лёну і канаплі і машынізацыю іх, падаць заявы Камітэту аб пажаданай рабоце на спэцыяльнасьці па адрасу: Менск, Савнаркам, ЛПК.

ЗГУБЛЕНЫ. [illegible]